ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4909 | 1/14 ԱՊՐԻԼ 1902 | ՆԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 5 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4909

درعليه‌ده غلطه‌ده ❦ آره‌ولك ❦ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆ ԱՂԱՆԴԻՆ ԴԷՄ

ՄԱՂԱՔԻԱ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՄԲ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՇՆՈՐՀԻՒ Ս. ՀՈԳՒՈՅՆ ԵՒ ԿԱՄՕՔՆ ԱԶԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ բարեկրօն քահանայից եւ բարեպաշտ ժողովրդեան որ ի տիրապահ քաղաքն Անթապու, ողջոյն եւ սէր եւ օրհնութիւն Աստուածային:

Լուր կը հասնի մեզ թէ Քրիստոսի Աւետարանը քարոզելու պատրուակով ինքնակոչ քարոզիչներ երեւան ելած են տիրախնամ քաղաքիդ մէջ եւ Ս. Եկեղեցւոյն մէջ երեւնալու ալ յանդգնած: Սակայն հազարաւոր տարիներէ ի վեր Ս. Աւետարանը կը քարոզուի արդէն Հայ. Առաքելական Եկեղեցւոյ մէջ որոշ կերպով եւ սկզբունքով եւ պէտք է ամուր պահել եւ թող չտալ որ ամէն մարդ նոր իմաստ եւ նոր ըմբռնում դնէ Աւետարանի մէջ, եւ քարոզութեան տարօրինակ ձեւեր ստեղծէ: Մեր Ս. Եկեղեցին այնքան լաւ կը հասկնայ եւ այնքան լաւ կը հասկցնէ Աւետարանը որ բոլորովին աւելորդ են ինքնակոչներու ձեռնարկները: Ինչ որ եղաւ առաքեալներու ատեն եւ Ս. Եկեղեցւոյ առաջին կազմութեան եւ հաստատութեան համար, այն պարագաներուն համար յատուկ էր: Այն վայրկեանը երբ պատուիրեց Քրիստոս առաքեալներուն եւ ըսաւ «Գնացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ», նոյն վայրկեանէն Քրիստոսի Եկեղեցին հաստատուեցաւ եւ անոր իւրաքանչիւր անդամը, այսինքն իւրաքանչիւր հաւատացեալ իր մկրտութեամբը կնքուեցաւ եւ սրբուեցաւ Ս. հաւատով: Քրիստոնէին պարտք է ոչ թէ նոր հոգիի սպասել, այլ չտրտմեցնել այն Ս. Հոգին, որով կնքուեցաւ իր փրկութեան օրը, եւ մինչ իբր կենդանի տաճար միեւնոյն հոգւոյն, մաքուր եւ զուարթ կեանքով ապրիլ ի Քրիստոս (Ա. Կորնթ. Գ. 16-17. Զ. 19, — Եփես. Դ. 17-32): Նոր հոգի քարոզողներ իրենց տարօրինակ թափովը ոմանց նոր կ'ընեն այսպիսի տարրական գիտելիք մը, որ քրիստոնեայ անձի համար պէտք չէր գաղտնիք մը ըլլար: Հայ. Ս. եկեղեցին կ'ուզէ եւ կը հրամայէ որ իր զաւակները իբր ընտիր քրիստոնեաներ ապրին եւ տարապարտ եւ օտարոտի խնդիրներով չյոգնեցնեն իրենց միտքն ու սիրտը, այս է քրիստոնէին նուիրական ընթացքը:

Հայ. Ս. Եկեղեցին չներեր որ իր լուսաւոր եւ շինիչ քարոզութիւնները մոլեռանդութիւններու փոխուին, եւ ամէն մարդ իր բանը գործը ձգած՝ երեւակայական չափազանցութիւններու մատնուի, նոր Ս. Հոգի փնտռէ: Ասոնք Աւետարանը լաւ հասկցող, քրիստոնէական ոգւոյն թափանցող մտքերու գործ չեն: Այսպիսի քարոզութիւններ կը քայքային ընտանեկան կեանքը, կը կործանեն մարդկութեան ընթացքը, կ'եղծանեն ընկերական կենաց կապը, այն սուրբ եղբայրութիւնը՝ զոր Քրիստոս հաստատեց եւ իր արեամբ նուիրագործեց, եւ առաքեալներ ուժի ուժով պաշտպանեցին:

Դուք Հայ. Եկեղեցւոյ սիրելի զաւակունք, դուք պէտք չունիք մեր Եկեղեցւոյ ոգւոյն հակառակ, եւ ճշմարիտ քրիստոնէութեան եւ ողջամիտ վարդապետութեան ներհակ օտարոտի խօսքեր լսելու: Ամէն խօսուածքէ, ամէն զրոյցէ մի՛ խաբուիք: Անոնք որ հակառակը կ'ուզեն հաւատացնել, չեն կրնար կշռել իրենց ըրածին հետեւանքը, թէպէտեւ կարծեն թէ նորութիւն չէ իրենց քարոզածը, շինել կ'երազեն բայց խակապէս կ'աւրեն: Դուք, «Սիրելիք, մի ամենայն հոգւոյ հաւատայք, այլ ընտրեցէք զհոգիսն եթէ Աստուծոյ իցեն. զի բազում սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ.» (Ա. Յովհ. Դ.): Ուշադրութիւն ըրէք մինչ որ ձեր հոգին մեր սիրելի ուղղափառ Ս. Եկեղեցւոյն հոգին ըլլայ: Ուրիշ քարոզութիւններու շուտով մի փոխուիք, Աւետարանը այն է, ինչ որ մինչեւ հիմա քարոզուած է ձեզի. «Որ ոչ գոյ այլ, բայց եթէ իցեն ոմանք որ խռովեցուցանեն զձեզ եւ կամիցին շրջել զԱւետարանն Քրիստոսի: Այլ թէ մեք կամ հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի: Որպէս յառաջագոյն ասացաք, եւ արդ դարձեալ ասեմ, եթէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր ա՛ռէքն, նզովեալ լիցի. (Գաղ. Ա. 6-9):

Կ'ուզէ՞ք որ Ս. Հոգւոյն ներկայութիւնը զգաք ձեր մէջ եւ քաղէք անոր պտուղը, աշխատեցէք որ սէրը, հաւատքը, ուրախութիւնը, համբերութիւնը, քաղցրութիւնը, հեզութիւնը, ժուժկալութիւնը փայլին ձեր կեանքին վրայ:

Կը փափագի՞ք որ Ս. Հոգին խօսի ձեզի. մի տրտմեցնէք զայն: Դուք անով օծուած էք, անով կնքուած էք, նա քրիստոնէին առհաւատչեան է, ձեր քովն է, ձեր ներսն է (Եփես. Ա. 14 Բ. Կորնթ. Ա. 22) ուրիշ տեղ մի փնտռէք:

Կրօնական չափազանցութիւններէ մի հրապուրուիք: Անոնց տեղ՝ ձեր բոլոր գործերուն ու շարժումներուն մէջ ցոյց տուէք հոգւոյն իմաստութիւնն ու շնորհը: Ձեր քրիստոնէական պարտքերը լաւ կատարեցէք. ձեր Եկեղեցին սիրեցէք, ձեր զաւակները լաւ կրթեցէք, կանոնաւորեցէք եւ զօրացուցէք ձեր վարժարանները, քրիստոնէական առաքինութիւններով ամրացուցէք ձեր առանձին կեանքը, ճանչցէք ու ճանչցուցէք ընտանեկան կեանքի քաղցրութիւնն ու սրբութիւնը ձեր զաւակներուն, եւ այն ատեն պիտի տեսնէք թէ ինչպէս կը զարգանայ ու կը զուարճանայ Ս. Հոգին ձեր մէջ:

Հետեւապէս՝ Պատրիարքական սոյն կոնդակով՝ կը պատուիրենք հայրաբար որ եկեղեցիէն դուրս այդ տեսակ քարոզութիւններ դադրին այսուհետեւ: Մեր Ս. Եկեղեցին զօրացուց, ուրախացուց, մխիթարեց, պաշտպանեց, պահպանեց մեր նախնիքը, մեզի ալ բաւական է, ամենայն ոք աւելի ուղիղ կերպով հետեւած կ'ըլլայ Քրիստոսին եւ անոր հոգւոյն եթէ լաւ օրինակ կու տայ ժողովուրդին, եթէ ուշադիր կ'ըլլայ իրեն ընտանի կեանքը կազմակերպելու, եթէ Ս. Եկեղեցւոյ ոգին քաջ ըմբռնէ եւ անոր հայրենի օրէնքները, կարգերը, կանոնները, աւանդութիւններն ու սովորութիւնները պահպանէ ու գործադրէ:

Որդեակք, սիրեցէք ձեր Ս. Եկեղեցին, որպէս զի յայտնուի Քրիստոսի փառքը միշտ եւ յաւիտեանս, որպէս յարդարութեան նոյնպէս եւ յողորմութեան, եւ նորա Ս. Եկեղեցին մնայ անսասան եւ պայծառանայ դարուց ի դարս, եւ յաւիտեանս ամէն:

ՊԱՏՐԻԱՐՔ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Տուաւ Կոնդակս Օրհնութեան
Ի 28 Մարտ 1902 ամի
Ընդ 245 համարաւ Կոնդակաց

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԽԷ

Արեւելքի անցեալ երեքշաբթի օրուան թուով հրատարակուած թղթակցութեան մը մէջ, որ գուցէ շատերուն աչքէն վրիպեցաւ, Պ. Աբէլ Ալիխանեանց տեղեկութիւն կու տայ՝ թէ Երեւանցի վաճառական Ներսէս աղա Թայիրեան «յունուար ամսին վախճանուեց Թիֆլիս, թողնելով մի կտակ, որով իր շարժական ու անշարժ կարողութիւնը տալիս է Երեւանի թեմական դպրոցին, մօտաւորապէս 140,000 րուբլի, որով միանգամայն ապահովւում է թեմական դպրոցը»: Հանգուցեալը հազիւ 30-40 հազար կտակեր է, կը յաւելու թղթակիցը, իր կնոջ եւ բարեկամներուն: Կտակարարին անունը, Ներսէս Թայիրեան, առաջին անգամ արձագանգ կը գտնէ Պոլսոյ մէջ. գոնէ ես չեմ յիշեր լսած ըլլալ: Պատկառելի չէ՞ք գտներ սակայն այս իբր 17,000 Օսմ. ոսկւոյ կտակը, որ առանց հանդիսաւոր արարողութեան հիմայ թերեւս յանձնուած է Երեւանի թեմական դպրոցին, միանգամ ընդ միշտ ապահովելով վարժարանին բարւոք մատակարարութիւնը: Բարեյիշատակ Թայիրեան զաւակ չունի եղեր, եւ ահա Երեւանի ներկայ եւ ապագայ ամբողջ հայ աշակերտութիւնը կ'որդեգրէ իբր այս բարեգործ առատաձեռնութեամբ, որուն նմանը վայրապար պիտի փնտռէինք:

Գործը ինքնին ա՛յնչափ պերճախօս է՝ որ աւելորդ պիտի ըլլար ներբող կարդալ Թայիրեանի անուան, այս պարզուկ անուս վաճառականին, որ ամէնէն հնչուն օրինակը տուած է իր դասակարգի մարդոց մա՛նաւանդ արեւմտեան Հայոց մէջ, ուր տակաւին անիմաստ բաներ են բարեգործելու այս կերպերը, որոնք թարգմանութեամբ ալ չեն հասկցուիր:

* *

Նմանապէս գովութեան արժանի է, Թայիրեանի այս յետ մահու գործադրելի կտակին հետ, Պ. Աւետիս Բ. Ղուկասեանի առ կենդանութեամբ գործադրելի կտակը, որ հաստատուած է Ս. Հայրապետէն մասնաւոր կոնդակով: Արեւելքի աշխատակից Տ. Ա. բաւականաչափ տեղեկութիւն տուած էր այս երկրորդ կտակին հաստատման մասին, որ իրօք շատ կը նմանի Յովսէփ Իզմիրեանցի ծանօթ կտակին: Ինձ կը մնայ միայն դիտել տալ պարագայ մը, ուշադրութեան արժանի, զոր զանց առնուած տեսայ «Ղուկասեան կտակին» գործադրութեան կանոնագրին մէջ, այն է՝ պսակելի գործերուն տպագրութիւնը պարտաւորիչ ընելու պարագան: Գրական մրցանակի հաստատութեան դիտումը, պսակուած գործին հեղինակը քաջալերելէ աւելի, հասարակաց մտաւորական օգտակարութիւնն է անշուշտ. ինչ օգուտ պիտի ըլլար հանրութեան, եթէ այս ինչ պատմական կամ բանասիրական ձեռագիր գործը, մրցանակի արժան դատուելէ յետոյ, մնար ընդ միշտ գրուանի տակ: Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովի նոր Հրահանգը, որ հրատարակուեցաւ 1901ին, սա պայմանը դրած է մրցանակի արժանացած գործերու համար. «Եթէ մրցանակ ստացող գործը արդէն տպագրեալ է, գումարը ուղղակի հեղինակին կը յղուի. իսկ եթէ ձեռագիր է, գործոյն տպագրութեան կը գործածուի հեղինակին հաւանութեամբ ըստ պատշաճի:» Նոյն իսկ տպուած գործի մը համար կը պահանջուի որ, երբ մրցանակի արժանանայ, աւելի դիւրագին ընծայուի հանրութեան, ինչպէս դիտել տուած եմ ժամանակին:

Այս դիտողութիւնը կ'առաջադրեմ յարգելի Կտակարարին ուշադրութեան, այն վստահութեամբ թէ փոքրիկ յաւելուածով մը բարեհաճութիւնն կ'ունենայ յարդարել այս կարեւոր պարագան, որ անտեսուած է Կանոնագրին մէջ:

* *

Բայց «Թայիրեան» եւ «Ղուկասեան» կտակներուն պէս վարդագոյն կամ ոսկեգոյն չէ, այլ բաւական մութ գոյն մը ունի այն տեղեկութիւնը՝ զոր հաղորդած էր մեզ Պ. Պերճ Պռօշեանց, անցեալ շաբթու, տեղական թերթի մը մէջ: Ահա տուած վկայութիւնը իր իսկ բառերով. «Բնիկ Թիֆլիսցի Հայերն այսօր, թէ կէս դար առաջ՝ նոյն են. մայրենի խօսքը նրանց համար միշտ խորթ է թւացել եւ մի տեսակ սառնութեամբ, չասենք ատելութեամբ, են վերաբերուել իրանց պապերից կտակած լեզուին:» Այս վկայութեան առջեւ ըսելիք չի մնար. հարցնելիք մը միայն կը մնայ՝ թէ արդեօք կէս դարու մէջ ինչ մաներ են հայ եկեղեցականութիւնն ու վարժապետութիւնը Տփղիսի մէջ, երբ այսօր հին թէ նոր սերունդ այսպէս «սառնութեամբ» կը նայի մայրենի լեզուին: Ինչ կը գործէ նոյնպէս Ներսիսեան դպրոցը, երբ իր չորս պատերէն դուրս չի կրնար տարածել մայրենի լեզուն, կամ հայ աղոց ստուար թիւ մը տարուէ տարի կը հանէ իր ծոցէն՝ որ երբեմն «սառնութեամբ վերաբերուին իրանց պապերից կտակած լեզուին»: Հոս, Պոլսոյ մէջ, մենք ճռուողներս կը յաջողինք նո՛յն իսկ մեր նախակրթարաններէն հանել ամէն տարի 50-60 շրջանաւարտ մանչ եւ աղջիկ, որոնք խորթ աչքով եւ սառն սրտով չեն սորված վերաբերիլ իրենց մայրենի լեզուին, ոմանք կը խօսին մաքուր հայերէն, կը սիրեն կարդալ հայերէն գիրք կամ օրագիր, եւ իրենց միտքը առաւել կամ նուազ ուղղութեամբ կրնան բացատրել գրաւոր աշխարհիկ լեզուով: Ներսիսեան դպրոցը նախակրթարան մը չէ, եւ իր մատակարարութիւնը չի նայիր թաղականներու կամ ծնողքներու ձեռքը. ընդհակառակն՝ ճոխ եկամուտներով յղփացած հաստատութիւն մըն է Կովկասի սրտին մէջ-տեղ. բայց ո՞ւր է իր բարերար ազդեցութիւնը այդ սրտին վրայ, երբ գիտցուած բան մըն է թէ Տփղիսի հայ երդերուն տակ հայերէն չի խօսուիր, յիսուն տարի առաջ, ինչպէս այսօր. եւ այս ընթացքով շատ մը յիսուն տարիներ անշուշտ չպիտի խօսուի մայրենի լեզուն, մինչեւ որ վերջապէս մարի բոլորովին, ինչպէս Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ մէջ լռած է գրեթէ ամէն տեղ. եւ աւելորդ է ըսել թէ ի՛նչ եղած է կամ պիտի ըլլայ հետեւանքը այս ծայրագոյն անխոհեմութեան: Ռուսահայք վախնամ թէ դժբախտութիւնը ունենան ուր ուրեմն հանդիսատես ըլլալ մայրենի լեզուին սպառումին անհետացման նո՛յն իսկ այն վայրերէն, ուր երբեմն ծլած ծաղկած էր լեզուն այնպէս ուռճալից բուրումնաւէտ:

Դարման մը տանիլ այս վիճակին տարակոյս չկայ թէ կը վերաբերի Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան եւ ընդհանրապէս ռուսահայ եկեղեցականութեան, գործակցութեամբ անշուշտ տեղական մամուլին եւ գրագէտ դասուն, որոնք հաւաքաբար թէ անհատապէս չեն կրնար խուսափիլ պատասխանատուութենէ:

* *

Ասդին, մեր ազգային շրջանակին մէջ, Պատրիարքարանը բեղմնաւոր շաբաթ մը բոլորեց: Կրօն. Ժողովը գումարուեցաւ անցեալ երեքշաբթի՝ խորհրդակցելու համար յատկապէս թէ մինչեւ ե՞րբ դադար պիտի ընէ Զատկական տօներուն առթիւ. եւ որոշեց բարեբաղդաբար մինչեւ Նոր կիրակի նիստ չգումարել: Խառն Ժողովը առաջնորդական հրաժարականներու ընդունելութեան եւ միացման խնդրոյն մէջ տարուբերելով՝ ընդունեց Բաղէշի ընտրեալ Առաջնորդին հրաժարականը, ինչպէս կը գուշակուէր. բայց չընդունեց Սղերդի Առաջնորդին հրաժարականը, զոր ընտրութեան տեղեկագրին հետ փութացուցած էր Տ. Փառէն վարդապետ. ընդունեց Բղլի հովուութեան մասին նախապէս տրուած որոշումը յետս կոչել, եւ առաջնորդական ընտրութեան, — կարծեմ տասներորդ անգամ, — նախապատրաստութեանց համար հրահանգ յղել Կարնոյ Առաջնորդին եւ Բղլի Գաւառ. Վարչութեան. բայց չընդունեց Նպաստից Յանձնաժողովի հրաժարականը, ինչ որ չէր կանխատեսուէր. մերժեց Բաբերդի Գաւառական ժողովի ընտրութիւնը օրէնքի համաձայն չգտնելով զայն. բայց սիրով ընդունեցաւ Պուլկարիոյ Հայերուն եկեղեցական կազմակերպութեան հոգը յանձնել Յակոբեան Տ. Վահան վարդապետի, — որ անուշ լեզու թափելով յաջողած էր թօթափել առաջնորդորդութեան բեռը իր փափուկ ուսերէն: Եւ վերջապէս կարծեմ, մօտերս յարմար առթիւ, ընդունիլ Պրուսայի Առաջնորդին՝ ըստ տեղական թերթի մը «վերջնական» հրաժարականը, բաւական համարելով Նախնականին մերժումը ամէն առաջ, բէխսիժի Նոր խնդիր չհանելու համար... Բարոդիւղի քարոզչութեան գործին մէջ պատահածին պէս, որուն արձանագրութիւնը խոշոր տառերով դրոշմուած է, կ'ըսուի, Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ տաճարին մէջ:

ԱՐՇՏ

ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԸ ՄՇՈՅ ԹԵՄԻՆ ՄԷՋ

Բ

Նորընծաներու առջինեակ պատարագին քանի մը ալ համբոյր — խաչ համբոյր կը գոյանայ թէեւ եկեղեցին խռնող ժողովրդէն, բայց այդ ալ ա՛յնքան համեստ եւ աննշան բան է, որ հազիւ գոցէ նորընծայի առջինեակ պատարագին առթիւ տրուած գեղախումբ ճաշ — հարիսային ծախքերը եւն.:

Այնուհետեւ բան չունին նոր ընծաները՝ թող հոգիին հանեն իրենց պարտքերը հատուցանելու, կամ շնորհքով ապրուստ մը ապահովելու: Նմուշի համար հազիւ թէ քահանաներէն 100ին մէկ երկուքը կը յաջողին իրենց սրբապահիկը հանել տէրտէրական իրաւունքով: Մնացածները աւուր ապաւէնի կարօտ են միշտ, մուրացիկի վիճակի մէջ: Իսկ դաս մը քահանաներ ալ կան, որոնք եթէ կը բաղդաւորին իրենց ապրուստը հոգալ՝ շնորհը իրենց արտ ու ածին ու հողագործական մշակութեան է: Ասոր համար ալ շատ հեղ քննադատուած են դժբաղդ տէրտէրներ թէ հոգեւոր գործը կը լքանեն եւ նիւթականով կը զբաղին: — «Մշակն արժանի է վարձու իւրոյ» ըսուած է: Քահանան ալ մարդ մանկանացու է մեզ նման, ընտանիք ունի, զաւակ ունի, նիւթական պէտքեր ունի, որոնց հայթհայթումը անհրաժեշտ, կենսական է, պէտք է ապրի, ապրեցնէ իրենները, որպէս զի կարենայ հանդարտ խղճով ծառայել:

Ժողովուրդը, որ ընդհանրապէս խստապահանջ է տէրտէրներու դէմ եւ շա՛տ լաւ կ'ընէ, պէտք էր անոնց օրապահիկն ալ հայթհայթէր պատուաւոր եղանակով: Մանաւանդ բարեկեցիկ վիճակ մը ապահովէր արժանաւորագոյններուն, վարձատրելով Եկեղեցիի պարտաճանաչ պաշտօնեաները: Երբ ընծայութեան գործը ձեռք կ'առնուի, շատ անընտրող պայմաններու ներքեւ, ինչպէս ակնարկեր էի, երբ ապրուստ, քաջալերութիւն չկայ, երբ ըստ արժանւոյն բարոյական եւ հոգեւոր հսկողութիւններ ալ կը պակսին, մեր տէրտէրները շարունակ եկեղեցական ուղղութեան մէջ պահելու, եւ երբ վերջապէս պարտաճանաչին վարձատրութիւն եւ պարտազանցին ալ պատիժ կը պակսի, ինչ կրնանք սպասել այդ խեղճ տէրտէրներէն: Հարկ է որ, ամէն ժամանակ բարոյական զգացումներէ ներշնչուին, եւ մարդուն ըմբռնելու եւ գործադրելու իրենց եկեղեցական բոլոր պարտաւորութիւնները, գիտնան միանգամայն թէ Եկեղեցին աչալուրջ կերպով կը հսկէ իրենց վրայ, թէ չարին ու բարին հարցնող, դիտող ու դատող կայ:

Մշոյ թեմին ամէն կողմն ալ՝ առաւել նուազ համեմատութեամբ՝ կը վխտան ամուսնական եւ կրօնական անկանոնութիւններ, որոնց ամենուն ալ պատասխանատու կը նկատուին քահանաները: Սակայն ասոնք ալ մտաւորական զարգացումէ զուրկ, բոլոր օրը կ'անցընեն մտմտալով իրենց օրապահիկին վրայ: Նուազ հետաքրքրական չըլլար կարծեմ, երբ նշանակենք տէրտէրներու եկամուտին սահմանը, որ արդէն շատ ողորմելի բան է:

Տէրտէրական հասոյթները կը բաղկանան՝ տարուան մէջ տեղի ունեցած պատարագներէ, մկրտութիւններէ, նշաններէ, պսակներէ եւ թաղումներէ: Պատարագն ու մկրտութեանը 5ական ղրուշ են: Նշան, պսակ՝ 10ական եւ առ առաւելն 15ական: Թաղումը՝ երախային 5, չափահասներուն 15 եւ քիչ անգամ 20. այն ալ եօթնօրեայ ամբողջ եկեղեցական սաղմոսերգութիւններով միասին: Հարիւր տուն գիւղի մը մէջ՝ տարեկան միջին հաշուով հազիւ տեղի կ'ունենան 15-20 պատարագ ու մկրտութիւն: 5 նշան, 5 պսակ, եւ 15-20 թաղում, որոնց իրաւունքի գումարը առաւելագոյն հաշուով 5-600 ղրուշի կը հասնի: Բայց որովհետեւ այս գումարին ալ կէսը սովորաբար ապառիկ կը մնայ, մաս մըն ալ հացահատիկով, յարդով, խոտով եւն. կը փոխանակուի, հետեւաբար ճիշդ ու ճիշդ տէրտէրի մը տարեկան եկամուտը՝ դրամական արժէքով՝ 250—300 ղրուշի մօտ բան մըն է, եթէ սակայն գիւղին մէջ մէկ տէրտէր գտնուի. մինչդեռ՝ ընդհանրապէս մեծկակ գեղերու մէջ՝ միշտ 2—3 տէրտէրներ անպակաս են: 20—30 տնուոր գեղերու քահանաներուն իրաւունքն ալ նոյն համեմատութեամբ է: Ալ երեւակայելու է թէ ինչ կը սնանին այդ ողորմելիները եւ ո՛րքան չքաւոր ու անկումի են: Գաւառներ կան որ՝ պտղի կու տան քահանայից, օրինակ՝ Խնուս, Բասեն, Ալաշկերտ եւն.: Բայց հոս ամենեւին չկայ. պտղին վանքերուն թողուած է, իսկ տէրտէրներուն՝ մուրացիկ վիճակը, ուրկէ բնաւ աչք չեն բանար՝ ըստ արժանւոյն Աստուծոյ ծառայել կարենալու համար:

Իբր վերջաբան՝ աւելորդ չեմ համարեր ներկայել Մշոյ թեմի հին—ծերուկ եկեղեցականներու հետեւեալ ցանկը, իրենց ձեռնադրութեան եւ տարիքի թուականներով:

1. Տ. Յովհաննէս Ծ. Վրդ. Մուրատեան, վանահայր Ս. Առաքելոց վանքին Մշոյ, ձեռնադրուած 1856ին, այժմ 82 տարեկան:
2. Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Բաղրատունի, միաբան Ս. Կարապետի վանքին Մշոյ, ձեռնադրուած 1857ին, այժմ 83 տրկն.:
3. Տ. Մխիթար Վրդ. Ս. Աղբերկայ վանքին Մշոյ, ձեռնադրուած 1865ին, 71 տարեկան:
4. Տ. Յովհաննէս քհնյ. Ալխլուն գիւղի Մշոյ ձեռնադրուած 1852ին, 88 տարեկան:
5. Տ. Մկրտիչ քհնյ. Իշխնձոր գիւղի Խուլփի, ձեռնադրուած 1858ին, 78 տարեկան:
6. Տ. Գասպար քհնյ. Արտօնք գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1858ին, 83 տարեկան:
7. Տ. Մանուէլ քհնյ. Ջիարէթ գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1859ին, 81 տարեկան:
8. Տ. Կարապետ քհնյ. Աւրան գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1859ին, 82 տարեկան:
9. Տ. Յակոբ քահանայ Աղբի գիւղի, ձեռնադրուած 1861ին, 76 տարեկան:
10. Տ. Մատթէոս քհնյ. Մեղտի գիւղի Մշոյ ձեռնադրուած 1862ին, 79 տարեկան:
11. Տ. Կարապետ քհնյ. Խէյակեան գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1866ին, 74 տարեկան:
12. Տ. Մելքոն քհնյ. Կծու գիւղի Կինձի, ձեռնադրուած 1866ին, 77 տրկն.:
13. Տ. Յովհաննէս քհնյ. Փիձօնք գիւղի, Խութայ ձեռնադրուած 1866ին, 73 տարեկան:
14. Տ. Մատթէոս քհնյ. Արտօնք գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1869ին, 72 տարեկան:
15. Տ. Աւետիս քհնյ. Աւզաւինչ գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1869ին, 71 տրկն.:
16. Տ. Կարապետ քհնյ. Կուրաւլու գիւղի Մշոյ, ձեռնադրուած 1869ին, 72 տարեկան:

Տակաւին կան ուրիշներ ալ՝ որոնց վիճակագիրը չունինք դեռ: Այս ծերուկ եկեղեցականներէն իբր բարեմոյն եւ տիպար նախկին խստակրօն պաշտօնէութեան նշանակելի են Թարգմանչաց վանքի վանահայր Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Մուրատեանը, որ արդէն ծանօթ է հրապարակին. Տ. Յովհաննէս քահանայ Ալխլուն գիւղի, Տ. Յովհաննէս Փիձօնքի Խութայ, Տ. Մանուէլ Ջիարէթի Մշոյ, Տ. Յակոբ Աղբի գիւղի եւն.:

(Շարունակելի)

— 38 —

ՓԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ—ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Զ

ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ՄԻԱՅՆԱԿ

Ժէրոմ յեղակարծ շարժում մը ըրաւ ու ոտքի ելլելով դատաւորին վրայ խոյացաւ, որուն երկու ձեռքերէն բռնեց: Կարծես թէ խօսիլ կ'ուզէր եւ զինքը խեղդող գաղտնիք մը պիտի թօթէր իր շրթունքներէն:

Ժէրոմի աչքերուն մէջ նկարուած էր խոր ատելութիւն, որուն բան մը չէր կրնար յաղթել, ո՛չ աղաչանք, ո՛չ յորդոր եւ ոչ խորհուրդ:

— Ժէրոմ, խօսեցէք, խօսեցէք, ըսաւ դատաւորը:

Բայց Ժէրոմ քրքիջով մը միայն պատասխանեց, ցաւագին եւ յուսահատ ծիծաղով մը, ուր խելայեղութեան պէս բան մը կը նշմարուէր. ու անխօսուն նետուեցաւ աթոռի մը վրայ: Պ. Մարսէլ—Ֆրանսուա ա՛լ աւելի համոզուած գոյացուց թէ գաղտնիքին բանալին անոնց ձեռքը կը գտնուէր, բայց ի՞նչ օգուտ որ ինք չպիտի կրնար օգտուիլ:

— Ի՞նչ կ'ուզէ թո՛ղ ըլլայ, յարեց դատաւորը: Եթէ երբեք նոր վիշտեր ալ գան ձեզ հարուածել, պատասխանատուութիւնը իմ վրաս մի՛ նետէք:

— Պարոն, ըսաւ Ժէրոմ, կը հասկնանք ձեր դիմումին բարի նպատակը եւ երախտապարտ ենք այս մասին: Գիտենք թէ միայն ճշմարտութենէ առաջնորդուած չէ որ կը դիմէք մեզի, այլ մեզ եւ Ռէժինը խնայելու համար: Բայց, ինչպէս որ կը տեսնէք, մեր սիրտը մեռած է ալ եւս: Միակ յոյս մը կը ջերմացնէ մեր սիրտը, այն է ատեն մըն ալ ապրիլ, տեսնելու համար այդ թշուառականին պատժուիլը:

— Յանցաւո՞ր կը կարծէք զայն:

— Այո՛, յանցաւոր է:

Դատաւորը չհարցուց թէ ի՛նչ տեսակէտով յանցաւոր կը նկատէր Ժէրոմ: Կը մնար միայն Կասպարը հարցաքննել. դատաւորը կոչնագիր մը ղրկեց անոր: Կասպար իսկոյն փութաց դատաւորին մօտ: Ժէրոմէն իմացած էր թէ Ռէժինի ինքնութիւնը երեւան հանուած էր ոստիկանութեան կողմէ:

Կասպար առանց վարանքի ու երկիւղի Պ. Մարսէլ—Ֆրանսուայի առջեւ ելաւ: Դատաւորը ճարտար հարցումներ ըրաւ, ծուղակի ձգելու համար զայն: Առաջին հարցումներուն, Կասպար պատասխանեց.

— Բան մը չեմ գիտեր:

Յետոյ, յանկարծ, առանց կորսնցնելու իր պաղարիւնութիւնը եւ հանդարտութիւնը, իբր թէ ապրանք ծախելու ըլլար պազարին մէջ, յարեց.

— Պարոն դատաւոր, ինծի այնպէս կը թուի թէ այս հարցաքննութիւններով ի զուր կը վատնէք ձեր ժամանակը: Քիչ մը առաջ ձեզի յայտարարեցի թէ չեմ կրնար ձեզ գոհացնել, ձեր ուզած տեղեկութեանց մասին: Պէտք է աւելցնեմ որ եթէ բան մըն ալ գիտնամ, ինծի պիտի պահեմ զայն:

Դատաւորը վեր ցատկեց տեղէն: Այսքան բացարձակ յայտարարութիւններ լսելու չէր վարժուած: Սակայն բաւականացաւ սա խօսքը ընելով.

— Շա՛տ լաւ, առանց ձեզի պիտի գործենք:

Հարցաքննիչ դատաւորը սկսած էր խուլ զայրոյթ մը զգալ իր առջեւ յարուցուած նորանոր խոչընդոտներուն դէմ, մանաւանդ որ ճշմարտութեան մէկ մասը երեւան ելած էր:

Ռէժինի ինքնութեան երեւան ելլելուն վրայ մեծ յոյս դրուած էր, սակայն ինչ արդիւնք ունեցած էր մինչեւ հիմա, շատ քիչ: Բարոյական ապացոյցներ կային. Ռէժինն էր այն աղջիկը, որուն կը սպասէր Վիլֆորին: Բայց նիւթական ապացոյցներ, բոլորովին կը պակսէին անոնք:

Դատաւորը կ'ուզէր որ Ռէժինի անունը չհրապարակուէր, Կիյօմ Ժիւվարտէնի հետ ունեցած բարեկամական յարաբերութեանց պատճառաւ, սակայն իրեն դէմ եղած արգելքներէն զայրացած, որոշեց մինչեւ ծայրը մղել գործը:

. . . .

Ժիւվարտէն փոքր յարկաբաժին մը վարձած էր այն տան մէջ իսկ, ուր կը բնակէր Ռէժին: Երկրորդ յարկաբաժնին բնակած սենեակին վերեւ կը գտնուէր Ռէժինի սենեակը: Իր պարապոյ ժամերուն մեծ մասը կ'անցընէր իր նոր վարձած սենեակին մէջ: Իր կեանքը, մինչեւ այն ատեն կանոնաւոր, հիմա շատ փոխուած էր: Գիշերները, Վիքթոր-Մասէ փողոցին տան մէջ կը պառկէր:

Ժիւվարտէն բարեկամացած էր դռնապան հայր Սէլատոնի հետ, բաւական մեծկակ գումար մը պարգեւ տալով անոր: Բայց ծերուկ դռնապանը պարկեշտ մարդ մըն էր ու անկաշառելի: Եթէ Կիյօմ փորձէր Ռէժինի վրայ խօսք բանալ անոր հետ, իսկոյն պիտի խզուէին երկուքին սիրալիր յարաբերութիւնները: Ուստի Կիյօմ խոհեմութիւն համարեց Ռէժինի խօսքը չընել առայժմ:

Միւրիյօ փողոցին տան մէջ կեանքը տաղտկալի կը թուէր Կիյօմի, բայց Վիքթոր-Մասէ փողոցի բնակարանը նոյնքան հաճելի կը թուէր անոր:

Ամէն առտու, կանուխ, Ռէժինի թեթեւ ոտնաձայնը, գլխուն վերեւ, կ'արթնցնէր Կիյօմը: Մանկամարդ աղջիկը ամէն առտու ժամը վեցին կ'ելլէր անկողնէն, ժամը եօթին վար կ'իջնէր կաթ ու հաց գնելու համար: Ժիւվարտէն, կիսաբաց դռնէն կը տեսնէր անոր իջնելը ու ելլելը: Ժամը ութին, Ռէժին գործին կ'երթար: Կիյօմ ինքն ալ դուրս կ'ելլէր անոր ետեւէն, հեռուէն անոր հետեւելով: Իրիկուններն ալ միեւնոյն բանը կ'ըներ:

Մեր տէրտէրները՝ իրենց դասուն պատկանած վաղեմի աւանդութեան մը կ'ըսեն թէ այն քահանան որ իր քառասունքը անարատ սրբութեամբ անցընէ, 40 տարուայ կեանք մը պիտի ապահովէ իր եկեղեցիի ծառայութեան մէջ, եւ պիտի արժանանայ յաւիտենական վարձատրութեան ալ: Սխալ չեն տէրտէրները, այո՛, կայ արժանաւոր վարձատրութիւն եկեղեցականին, ոչ թէ լոկ 40 տարուայ քահանայական ծառայութեան համար, այլ անոր համար, երբ որ իր հոգեւոր ընթացքը կը կատարէ պարտաճանաչութեամբ, խղճմըտութեամբ եւ ճշմարիտ աստուածպաշտութեամբ: Գոհացուցիչ է տեսնել, որ այժմու քահանաներուն մէջ ալ պակաս չեն երկիւղած ու խղճամիտ անձերը, որոնք կը ձգտին նմանիլ իրենց առաքինի նախորդներուն՝ օրինակելով ու չմոռնալով անոնց բարեմասնութիւնները, որչափ որ կարելի է: Թէպէտ նախնեաց համանմանները ճրագով կը փնտռուին:

Նոր քահանաներուն դասուն համար ալ ուրիշ առթիւ մը:

Մուշ ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ԽՈՐԹ ՄԱՅՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Երկրաչափ Գլօտ Լօմէ՛ր, առտու մը, մեծ անհամբերութեամբ կը սպասէր պատասխանին զոր պիտի բերէր իր ամէնէն վաղեմի բարեկամներէն ճարտարապետ Պ. Նարտէն: Վերջապէս դուռը զարնուեցաւ եւ ներս մտաւ: Դէմքին վրայ ուրախութեան նշոյլներ կային. ճարտարապետը խիստ անկեղծութեամբ մը ըսաւ.

—Սիրելիս, ձեզի բարի լուր մը բերի. հօրեղբօրս աղջիկը՝ Օր. Մարթա՝ կը հաճի ձեզի հետ ամուսնանալ: Իրմէ բաժնուիլ մեզի խիստ դժուարին կու գայ, բայց երբ կը խորհինք թէ երկուքդ ալ երջանիկ պիտի ըլլաք, կը հանդարտինք, որովհետեւ ան դեռ ութ տարեկան հասակին մէջ՝ մեր տունն եկած է. խեղճին հայրն ու մայրը մեռած էին... Բայց դուն ինչո՞ւ զգածուած ես...

—Ոչինչ, սիրելիս...

—Ա՛հ, այո՛... հասկցայ... ամէն պարագայի մէջ, եթէ երբեք ձեր հոգին վշտանայ իսկ, դարձեալ հարկադրուած եմ խօսիլ: Հօրեղբօրս աղջիկը՝ Օր. Մարթա՝ աղէկ գիտէ թէ դուք ո՛րքան կը սիրէք զինքը, խենդի պէս ինքն ալ ձեզ կը սիրէ: Մինչեւ իսկ այս սիրոյ բերումով նախանձոտ է վերջին ծայր. կը նախանձի նոյն իսկ մանկիկին վրայ, որ ձեր նախկին կնոջմէն մնացած է, եւ ըստ օրինի ձեր քով պիտի մնայ, մանկիկին ա՛յն կնոջ՝ զոր ստիպուած էիք ամուսնալուծումով ձգել՝ ձեզի նման պատուաւոր ու վեհանձն մարդու մը արժանի չըլլալուն համար... անպատճառ դուք ալ աս մըտածելնուդ համար՝ զգածուեցաք, այնպէս չէ՞: Բայց, ինչ օգուտ, սիրելիս... Անշուշտ անմեղադրելի կընկատէք զայն: Հիմա ան մանկիկին հանդէպ սէր ցուցնելու համար՝ ինչ մեծ տառապանքի պիտի ենթարկուի, մանաւանդ թէ ձեզ գոհ ընելու համար՝ պիտի ստիպուի կեղծ շարժումներ ընել...:

—Իրաւունք ունի... Ես ա՛լ չեմ ուզեր... բայց ինչ օգուտ, զա՛ւակս է... Ես ի՛նչ կրնամ ընել ան: Հիմա Օր. Մարթայի համար խիստ դժուար բան է կեղծ մօր մը դերը կատարել. կ'ուզեմ զինքն ազատել այդ դժուարութիւնէն: Սիրելի Մարթաս հիմա երջանկութեամբ պիտի քաղցրացնէ իմ կեանքս՝ որ դառնացած էր ամբողջ դժբաղդութեամբ լի ամուսնութիւնով մը. կը փափագիմ, սակայն...

—Այո՛, այդպէս ընելէն տարբեր միջոց չկայ, սիրելիս... մանկիկը մօրդ կը յանձնես, ուզած ժամանակդ կ'երթաս հոն տեսութեան: Անտարակոյս մայրդ քէնէ լաւ կը կրթէ զաւակդ, իր զաւկին պէս կը սիրէ, այնպէս չէ՞:

—Անտարակոյս... մայրս փոքրիկ Գլօտինը ա՛յնքան կը սիրէ որ... Աս աղէկ միտքս ձգեցիք, անոր կը յանձնեմ, ուզած ժամանակս կ'երթամ կը տեսնեմ, ա՛յնքան կը սիրեն իրար որ... աւելի լաւ... անոր քով թո՛ղ նստի: Մանաւանդ հիմա մայրս՝ կարելի չէ երեւակայել թէ՝ որչա՛փ կը փափագի որ Օր Մարթայի հետ ամուսնանամ. կ'ըսէ թէ մի միայն այս ամուսնութեամբ պիտի կըրնամ երջանիկ ըլլալ: Ամէն պարագայի մէջ, պիտի փափագի փոքրիկ Գլօտինի հետ ապրիլ, մանկիկը անոր կ'ընկերանայ, թէեւ երեք տարու, բայց... տեսնես, ոսկալի պէս կը խօսի, բնաւ չի կենար: Այս ձագուկս բնաւ մայրը չի ճանչնար, որովհետեւ երբ անկէ զատուեցանք՝ հազիւ մէկ տարեկան կար: Բայց հիմա՝ չեմ գիտեր ուսկից սորված է, չատ անգամ կը հարցընէ. «Հայրի՛կ ես մայրիկ չունի՞մ, ո՞ւր է մայրիկս»: Այն ատեն սիրտս կը կոծայ, արիւն կը հոսի. բնաւ պատասխան մը չեմ կրնար գտնել անոր...:

Երկրաչափ Գլօտ մինչ կը խօսէր, աչքերն արցունքով լեցուեցան. չափազանց կը սիրէր Օր. Մարթան եւ վերջին ատեններ կը փափագէր անոր հետ ամուսնանալ, սակայն խենդի պէս կը սիրէր աղջիկն ալ, բնաւ չէր ուզեր որ աղջիկը թեթեւ մը վշտանայ, չէր հանդուժեր որ վայրկեան մը իրմէ հեռու ապրի:

⁂

Մէկ քանի ամիս յետոյ, երկրաչափ Պ. Գլօտ Լօմէրի եւ Օր. Մարթա Նարտէնի ամուսնութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ: Անոնցմէ երջանիկ ու բարեբաստիկ կեանք մը կ'անցընէին որ մինչ իրենց ամուսնութեան օրէն ի վեր տարի մըն անցած՝ անոնց մէկ օրի չափ եկած էր: Իրար կը սիրէին ամէնէն անկեղծ, ամէնէն հոգեւոր սիրով մը, չէին ուզեր մէկ վայրկեան բաժնուիլ իրարմէ, մինչեւ իսկ այս մէկ տարուան միջոցին Մարթա բնաւ ժամանակ չէր գտած մտածելու միւս կնոջ վրայ՝ որ ժամանակ մը կենակցած էր իր ամուսնոյն հետ եւ վերջապէս գացած՝ թողլով յաւիտենական կսկիծ մը: Այնքան վստահ էր ամուսնոյն իր վրայ ունեցած սիրոյն, որ այլեւս կասկածի, մտահոգութեան տեղի չէր մնար: Երկրաչափ Գլօտ ալ ոչ մէկ օր եւ ոչ մէկ վայրկեան չէր խորհած միւսին վրայ. միա՛յն զաւակը մտքէն չէր ելլեր. ո՛րչափ երջանիկ ըլլար, որչափ բարեբաստիկ եւ անուշ կեանք վարէր՝ դարձեալ չէր կրնար զայն չյիշել. որդեսիրութիւնը կը յաղթէր ամէն բանի: Որչափ կը մտածէր թէ՝ ա՛լ անոր քով չապրիր, ուզածին պէս չի սիրեր զան, պակաս մը կը զգար: Ո՛հ, ինչ կ'ըլլար եթէ այս ձագուկն ա՛լ իրենց հետ ըլլար... եթէ զայն անարգել, համարձակ սիրէր՝ փայփայէր, անոր հետ խաղար... ո՛չ, չէր կրնար համարձակիլ անոր անունն անգամ տալու, իբր թէ իր զաւակը չըլլար:

Թարգմ. Մ. Գ. Փ.

(Մնացեալը վաղը)

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Բրուցինկեր.— Մ. Նահանգաց մէջ անգլիական բանակետղերը.— Պ. Բրիւկէրի յայտարարութիւնը.— Տօքդ. Քույբէր.— Անգլիոյ խորհրդարանին մէջ:

Լոնտոն, 8 ապրիլ.— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հեռագրեց Լորտ Քիչնէրի որ մեծ յարգանքով վարուի Բրուցինկեր պոէր հրամանատարին հետ: Անգլիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մեծ սքանչացում կը յայտնուի պոէր հրամանատարին նկատմամբ: Շահեկան պարագայ մըն է թէ Էտուարտ Է. ու Ալեքսանտրա թագուհին քանի անգամներ տեղեկութիւն ստացած են վիրաւոր Բրուցինկերի վիճակին վրայ:

Ուաշինկթըն.— Կ'ըսուի թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնէն պիտի պահանջուի քննութիւն մը կատարել՝ Լաթրոբի մէջ, Միսուրի, հաստատուած բրիտանական պարենաւորման բանակետղին նկատմամբ, ուր հինգ հազար ձիեր եւ ջորիներ կան՝ հարաւային Ափրիկէի զըրկուելիք: Այդ բանակետղէն 55,830 ձիեր եւ 10,949 ջորիներ անցած ու հարաւային Ափրիկէ զրկուած են: Բանակետղին մէջ կան անգլիական տասը սպաներ եւ քսանըմէկ զինուորներ: Ամերիկացի ճարտարագէտ Պ. Պրատն, որ հարաւային Ափրիկէ գացած էր տեսնելու թէ ամերիկեան ջորիներու ջորեպանները ինչ վիճակի մէջ կը գտնուին, կ'ըսէ թէ իրեն հետ չոգենաւ գտնուող 65 ջորեպաններէ 45ը պարտաւորուեր են բրիտանական զինուոր գրուիլ, շոգենաւը տակաւին Միսիսիփի գետաբերանը չհասած: Ուրիշ շոգենաւ մը գտնուող 65 ջորեպաններուն 30ը անգլիական զինուոր գրուեր են, շոգենաւը տակաւին ճամբայ չելած: Պ. Պրատն կ'ըսէ թէ Անգլիացիները զինուորական կայան մը ունին Բոր–Բոլոթի մէջ: Ամերիկացի ճարտարագէտը կը յարէ նաեւ թէ Պ. Չէմպըլէն բաւական աշխատած է հարաւային Ափրիկէի կեդրոնացման բանակետղերը գտնուողներուն վիճակը բարւոքելու համար:

Քէօլն.— Պ. Բրիւկէր, թարգմանի միջոցաւ, ըսաւ գերման գործաւորական կաճառի մը պատուիրակութեան թէ միշտ յարաբերութեան մէջ է Թրանսվալի հետ եւ թէ ամէն ատենէ աւելի համոզուած է որ պատերազմը բարեբաստիկ ելք մը պիտի ունենայ: Պ. Քրիւկէր յարեց թէ Պոէրները անշուշտ պիտի պահեն իրենց անկախութիւնը, որ հաշտութեան բոլոր պայմաններուն առաջինը պիտի ըլլայ միշտ: Պ. Քրիւկէր ըսաւ նաեւ թէ պոէր կառավարութիւնը, անկախութիւնը ձեռք բերելու համար, պատրաստ է Ռանտի երկիրը թողուլ Անգլիացիներուն եւ թէ Պոէրները պատերազմին սկիզբներէն աւելի զինուոր ունին հիմա:

Պէրլին.— Հոլանտայի նախարարապետ տօքդ. Քույբէր, երէկ, Պէրլինէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Լա Հէ: Տօքդ. Քույբէր, մեկնելէ առաջ, յայտարարեց ամերիկեան թղթակցի մը թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին նկատմամբ Մ. Նահանգաց ընթացքը պէտք է վերագրել իբրեւ երախտագիտութիւն մը այն աջակցութեան զոր Ամերիկա ստացաւ Անգլիայէն, սպանեա-ամերիկեան պատերազմէն առաջ եւ պատերազմի միջոցին: Տօքդ. Քույբէր յայտարարեց թէ իր կարծիքին նայելով, Պոէրները կրնան տակաւին տասը տարի շարունակել հարաւային Ափրիկէի մէջ իրենց ընդդիմութիւնը:

Լոնտոն.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն, Աւստրալիացի երկու սպաներու հրացանի բռնուելու խնդրին համար եղած հարցումի մը պատասխանելով, ըսաւ թէ Գերման կառավարութիւնը Հէսսէ միսիոնարին սպանութեան խնդրին նկատմամբ որ եւ է զեկոյց չէ բրած Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան: Լորտ Քրանպորն ըսաւ նաեւ թէ տեղեկութիւն չունի որ գերման կառավարութիւնը այդ առթիւ զեկոյց մը բրած ըլլայ Լորտ Քիչնէրի: Պ. Պալֆուր, իրլանտացի Պ. Մաք Նէյլի պատասխանելով՝ ըսաւ թէ հարաւային Ափրիկէի մէջ իբրեւ մարդասպան ամբաստանուած սպաներու դատին վերաբերեալ թուղթերուն հրատարակութիւնը օգուտ մը չի կրնար ունենալ: Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք ըսաւ թէ բրիտանական բանակին համար նոր հրացանի մը մասին տեղեկութիւն տալու վիճակին մէջ չէ: Նախարարը, խօսելով հրացանի բռնուած սպաներուն վրայ, յայտարարեց թէ սովորութիւն չէ հրատարակել զինուորական ատեաններուն ատենագրութիւնները:

ՍԷՍԻԼ ՌՈՏՍ

Թաղումը.— Համալսարանի թոշակները.— Վիլհելմ կայսեր հաւանութիւնը:

Պուլուվայօ, 7 ապրիլ.—Սէսիլ Ռոտսի մարմինը, այսօր, հոս բերուեցաւ: Ժողովուրդը յարգական մեծ ցոյցով մը դիմաւորեց դագաղը: Հինգշաբթի կէսօրին պիտի կատարուի թաղումը Մաթօպոյի բլուրներուն մէջ:

Լոնտոն.— Սէսիլ Ռոտս, իր կտակին մէջ գերման ուսանողներու համար համալսարանի թոշակ սահմանելէ առաջ, նախապէս Վիլհելմ Բ.ի հաւանութիւնը ստացեր է: Գերմանիոյ կայսրը ընդուներ է տասնըհինգ կտակակատարներու անուանումը՝ այդ ուսանողները ընտրելու համար: Կայսրը, այսօր, կտակակատարներուն հաղորդեց այդ որոշումը, ինչ որ բնականաբար կը նշանակէ թէ Վիլհելմ Բ. կ'ընդունի Սէսիլ Ռոտսի այդ կտակը:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ելմտական կացութիւնը.— Շաքարները.— Նոր տուրքեր.—Նախարարաց խորհուրդը.—Ելմտացոյցը:

Լոնտոն, 8 ապրիլ.—Զանազան նըշաններէ կ'երեւայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը պիտի աւելցնէ շաքարի մաքսը: Լիվրբուլէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, տեղւոյն մաքսատան պաշտօնեաները, Լոնտոնէն առնուած հրահանգներու համաձայն, երէկ իրիկուն, այցելեր են մաքսային ութ ղեկաւոր մթերանոցները, պատուիրելով որ շաքարները վաճառականներուն չյանձնուին, մինչեւ որ Լոնտոնէն ուրիշ հրահանգներ ստացուին: Թէ այդ եւ թէ անհատական մթերանոցներու մէջ մեծաքանակ շաքար ամբարուած է: Լոնտոնի մաքսատան պաշտօնեաները, երէկ, արգիլեցին մաքսէ զերծ եղած ապրանքներու մուտքը, անշուշտ նոր ելմտացոյցին մէջ նշանակուած որոշումներու իբրեւ նախատեսութիւն: Հիւսիսային նաւահանգիստներու մթերանոցներուն մէջ կարագի եւ ձէթի չընդունուիլը մեծ յուզում առաջ բերաւ. այդ տեղերը անխուսափելի կը նկատեն թէ ձէթը ու աստղձը մաքսի ենթակայ պիտի ըլլան: Լիվըրբուլի մաքսատան պաշտօնեաները արգիլեր են շաքարին առանց մաքսի մթերանոցները ընդունուիլը: Առեւտրական զանազան մեծ տուներ տեղեկութիւն առին թէ ելմտացոյցը խորհրդարանին ներկայացնելու թուականին համար եղած տարակոյսները փարատուած են: Անգլիոյ նախարարաց խորհուրդին մէջ որոշուեցաւ հինգշաբթի օրը խորհրդարանին ներկայացնել ելմտացոյցը, բայց ելմտական նախարարը հիւանդ ըլլալով երկուշաբթի օրուան յետաձգուեցաւ: Դահլիճին քանի անդամները ամբողջութեամբ ներկայ էին: Ո՛չ միայն շաքարին, այլ աստաղձին ալ մթերանոցներէն մուտքը ու ելքը արգիլուեցաւ, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ այդ ապրանքներուն համար մաքս սահմանուած է: Ձէթին համար ալ միեւնոյնը պիտի ըլլայ: Թէյի վաճառականներն ալ կը վախնան թէ թէյի անգլիական իւրաքանչիւր լիտրին վրայ մաքսը երկու բէնս բարձրանայ: Միեւնոյն օրը Անգլիոյ բոլոր նաւահանգիստներուն հրաման տրուեցաւ մուտքի սովորական արտօնագիրը չտալ այն նաւերուն՝ որոնք ո՛չ միայն աստաղձ, այլ մինչեւ հիմա մաքսէ զերծ եղած ապրանքներ ալ բեռցած են:

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մանջուրիոյ պայմանադրութիւնը.— Լի-Հունկ-Չանկի որդին.— Չինական ուսանողները:

Բէքին, 8 ապրիլ.— Մանջուրիոյ պայմանադրութեան վաւերացման օրինակները մինչեւ երեք ամիս, պիտի փոխանակուին Պետերսպուրկի մէջ:

—Լի-Հունկ-Չանկի անդրանիկ որդին, երէկ, մեռաւ. երիկամունքի հիւանդութենէ:

Թոքիօ.—Ճափոնի մէջ բուռն յուզում առաջ բերաւ Թոքիոյի չինական դեսպանին կողմէ իր կառավարութեան ուղղուած այն հեռագիրը թէ չինական ուսանողները պէտք չէ Ճափոն ղրկել, վասնզի Ճափոն ապաստանած չինացի ընդդիմադիրներ պիտի մոլորեցնեն զանոնք: Թոքիոյի չինական դեսպանը յայտարարեց թէ այդ լուրը բոլորովին անհիմն է եւ արդիւնք քաղաքական պատճառներու եւ կամ նախանձի. ըսաւ նաեւ թէ իր կառավարութեան յանձնարարած էր խոհեմութեամբ ընտրել Ճափոն ղրկուելիք չինացի ուսանողները: Դեսպանին այդ հերքումը շատ ուշ հասած ըլլալով, անոր հաւատք չընծայուիր, մանաւանդ այն պատճառին համար թէ պաշտօնական ալ չէ: Չինացի ութսուն երկու ուսանողներ հոս հասան, 58 Եուան–Շի–Քայի կողմէ ղրկուած եւ 24 ալ Լիու–Քուն–Եիի:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մատնութեան գործը.—Կրիմ դէր-գնդապետը.—Գերմանիոյ յանձնուածը.— Միջնորդները:

Բարիզ, 8 ապրիլ.—Շատ խօսուեցաւ Կրիմ դէր-գնդապետին կողմէ Գերմանիոյ յանձնուած թուղթերու հանգամանքին եւ կարեւորութեան վրայ: Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեան մը նայելով, Կրիմ դէր-գնդապետը, ի մէջ այլոց, Պէրլինի սպայակոյտին ծախեր է՝ Վարշաւիոյ զինուորական շրջանակին զինուորական շարժմանց յատակագծերուն համար Նիքոլա կայսեր մասնաւոր տեղեկագիրը: Նիքոլա Բ., որ շատ կը հետաքրքրուի զինուորական ու ռազմագիտական բաներէ, ուզեր է որ իրեն ներկայացուի այդ յատակագիծը: Կրիմ դէր-գնդապետին յանձնուեր է այդ յատակագծերուն ընդօրինակութիւնը, բայց կրկին օրինակ պատրաստեր է. մէկը Ցարին ղրկուեր, իսկ միւսը Կրիմի կողմէ վաճառուեր է Գերմանիոյ սպայակոյտին: Այդ գործին միջնորդները երկու հոգի են՝ նախ Վարշաւիայէն առաջնակարգ հրեայ մը եւ յետոյ Երրորդ Զինակցութեան պատկանող տէրութեանց մէկին նոյն քաղաքին հիւպատոսը:

Լեմպերկ, 9 ապրիլ.—Վարշաւիայէն առնուած լուրերու նայելով, Կրիմ դէր-գնդապետը Բետրօ–Բաւլոսի բերդին մէկ խուցին մէջ բանտարկուած է առանձին՝ մինչեւ որ աւարտի իր մեղսակիցներուն դատը. յետոյ Շլուսէլպուրկ պիտի փոխադրուի:

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՆԵՐԸ

Լոնտոնէն Աւստրալիա.— Ամէնէն կարճ ճամբան.—Երկաթուղիով ու շոգենաւով.— Անդրսիպերեականը:

Լոնտոն, 8 ապրիլ.—Հարաւային Աւստրալիոյ Երեսփ. Ժողովը որոշեց իր դրամական աջակցութիւնը նուիրել՝ շոգենաւային երթեւեկութեան մը հաստատման՝ Բոռ–Տարուինէն, Աւստրալիոյ հիւսիսային կողմը նաւահանգիստ, եւ Բորթ–Արթուրի մինչեւ, Հոնկ–Քոնկ ու Մանիլա կենալով: Լոնտոնէն մինչեւ Աւստրալիա ամէնէն կարճ ճամբան պիտի անցնի Սիպերիայէն: Լոնտոնէն մինչեւ Բոռ–Տարուին, անդրսիպերիական երկաթուղիին միջոցաւ, ուղեւորութիւնը քսանըութ օրէն պիտի կատարուի: Մահճաքարշ վակոններու Ընկերութիւնը, սակայն, կ'ըսէ թէ քսաներկու օր է, այսպէս.—Լոնտոնէն Մոսկուա երեք օր, Մոսկուայէն Բորթ–Արթուր տասը օր: (Այդ երկու քաղաքներուն միջեւ հեռաւորութիւնն է 10,000 վերստ՝ այսինքն 10,666 քիլոմէթր: Կայս. վերջին հրամանի մը համաձայն անդրսիպերիական կառախումբը ամէն օր հազար վերստ պիտի երթայ): Բորթ–Արթուրէն Աւստրալիա՝ ութ օր: Սեպտեմբեր 1էն երկաթուղիի երթեւեկութիւնը պիտի հաստատուի մինչեւ Բորթ–Արթուր եւ հաւանօրէն մինչեւ Բէքին. ուստի միջազգային հանգամանք մը պիտի ստանայ: Պերճանքի այդ կառախումբը, որ շաբաթական է, 1903ին երկու շաբաթը մէկ անգամ եւ 1904ին ալ երեք շաբաթը մէկ անգամ պիտի երթեւեկէ: 1905 յունուար 1էն շաբաթը քանի մը անգամ պերճանքի կառախումբ մը պիտի երթեւեկէ Վարշաւիա–Մոսկուա–Բորթ–Արթուր–Բէքինի գիծին վրայ: Հիմակուան պերճանքի կառախումբերը հիւսիսային, հարաւային ու արեւելեան Եւրոպայի բոլոր մայրաքաղաքներու գիծերը պիտի միացնեն Վարշաւիոյ, ուր ուղեւորները պիտի գտնեն անդրսիպերեան կառախումբը:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մաքսային սակացոյցի օրինագիծը.—Յանձնաժողովի գումարումը.—Պ. Բոզատովսքիի յայտարարութիւնները.— Գերման լրագիրներուն կարծիքը.— Երրեակ Զինակցութիւնը.— Մարեշալ Վալտէրզէի ծննդեան տարեդարձը:

Մաքսային սակացոյցի յանձնաժողովը իր աշխատութեանց վերսկսաւ, Խորհրդարանի վերաբացումէն ութ օր առաջ: Օրը երկու նիստ պիտի գումարէ: Վիճաբանութեան ատեն Ներքին գործոց նախարար կոմս Բոզատովսքի յայտարարեց թէ չհիմնուած է լրագրի մը հաղորդած այն լուրը թէ նախարարապետ ֆոն Պիւլով մասնաւոր զիջումներ ըրեր է Պ. Բրինէթիի: Նախարարը ըսաւ թէ անկարելի է այդ բանը, քանի որ ո՛չ գերման Խորհրդարանը եւ ոչ ալ Դաշնակցային Խորհուրդը մինչեւ հիմա որ եւ է որոշում չեն տուած մաքսային սակացոյցի մասին: Պ. Բոզատովսքի նորէն յորդոր կարդաց յանձնաժողովին, դժուարութեան չմատնել առեւտրական դաշնագիրներու բանակցութիւնները, խիստ բարձր մաքսեր դնելով: Յանձնաժողովին հաղորդեց գաղտնի տեղեկութիւններ եւ խնդրեց անկէ ընդունիլ մաքսային սակացոյցի օրինագիծը: Ըսաւ թէ մաքսերը եթէ շատ բարձրացուին, գերման կառավարութիւնը անել վիճակի մը մէջ պիտի իյնար հանդէպ կարգ մը օտար տէրութեանց: Ներքին գործոց նախարարը յարեց թէ ներքին քաղաքականութեան տեսակէտով ալ վտանգաւոր պիտի ըլլայ, որովհետեւ յուսախաբութիւն առաջ պիտի բերէ: Յանձնաժողովը յետոյ վիճաբանեցաւ խաղողին մաքսով, եւ բարեփոխման օրինագիծ մը առաջարկեց, 20 մարքի բարձրացնելով անոր վրայ դրուած մաքսը: Միւս բոլոր պտուղներուն մաքսերն ալ աւելցուեցան զգալապէս: Քէօլնի Զայթունկ կ'ըսէ թէ կացութիւնը անել դարձած է, որովհետեւ գերման կառավարութիւնը չուզեր հաւանութիւն տալ յանձնաժողովի մեծամասնութեան կողմէ պահանջուած զիջումներուն: Տէօյչ Զայթունկ կ'ըսէ թէ հողագործականները չպիտի ուզեն ա՛լ եւս շարունակել ամուլ վիճաբանութիւնը:

— Նացիոնալ Զայթունկ կ'ըսէ թէ Երրեակ Զինակցութեան դաշնագրին պայմանաժամը 1902 ապրիլ 13ին չաւարտիր, այլ 1903 մայիս 6ին եւ թէ պէտք չկայ զայն նորոգել մէկ տարի առաջ:

—Մարեշալ Վալտէրզէի ծննդեան 70րդ տարեդարձը հանդիսաւորապէս տօնուեր է Հանովըրի մէջ: Վիլհելմ կայսրը իր շնորհաւորութիւնները յայտներ է իր թիկնապահ դէր-գնդապետ Պեօհնի միջոցաւ, եւ անոր նուիրեր է ոսկեզօծ արծաթէ սափոր մը: Կայսրը նաեւ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեր է մարեշալին: Ֆրանց-Եոսէֆ կայսրն ալ խնդակցական հեռագիր մը ուղղեր է:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Երկու տէրութեանց յարաբերութիւնները.—Ամերիկացի դիւանագէտի մը յայտարարութիւնը.— Մաքսային խնդիրներ:

Հակառակ պաշտօնական մեծարանքներու եւ արտայայտութեանց, Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց յարաբերութիւնները նորէն դժուարութեանց կը մատնուին, մաքսային խնդիրներու պատճառաւ: Էքուալ Պէյժի թղթակիցը տեսակցեր է քաղաքագէտի մը հետ, որ այս պահուս Պէրլին կը գտնուի: Այդ քաղաքագէտը սա կարծիքը յայտներ է.—«Հազիւ թէ Հայնրիխ իշխանը Նիւ–Եորքէն դարձաւ, գերման կառավարութիւնը անմիջապէս մուտքը արգիլեց մեր պահածոներուն, առարկելով թէ ասիտ պորիք կը պարունակեն իրենց մէջ, ինչ որ վնասակար է հանրային առողջութեան: Ինչ կեղծաւորութիւն: Գերմանիա իրաւունք ունի իր երկիրը փակել մեր առջեւ, բայց անկեղծութեամբ թող ընէ այդ բանը: Ուրիշ չահաստաններ պիտի փնտռենք եւ պիտի գտնենք: Չենք ընդունիր առողջապահական տեսակէտով եղած առարկութիւնը, որով կ'ուզուի ծածկել տնտեսական տարամերժ քաղաքականութիւն մը: Մենք արդէն իսկ կը պատրաստուինք պայքար մղելու եւ փոխադարձ միջոցներ ձեռք առնելու:»

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայիթիի մէջ ըմբոստներ.— Փիլիպպեաններ.— Ամերիկացիներու վայրագութիւններ.— Պարսկաստանի ներքին կացութիւնը:

Ըմբոստներու խումբ մը Հայիթիի մէջ Ժէքմէլ քաղաքը գրաւեր է, բայց քառորդ ժամ յետոյ քաշուեր է չըջակայ բարձունքներուն վրայ, թող տալով բոլոր բռնած գերիները ու իր հետ տանելով գրաւած բոլոր ռազմամթերքները ու զէնքերը: Քաղքին վրայ յարձակում եղած ատեն, երկու հոգի սպաննուեր ու բաւական թուով մարդիկ վիրաւորուեր են: Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը որոշեր է չմիջամտել, եթէ երբեք Ամերիկայի չահերը վտանգուած չեն ծանրապէս: Ուրիշ տէրութեանց միջամտութեան ալ չպիտի թողու, եթէ փորձ մը ըլլայ կղզին կցել ուրիշ երկրի մը:

—Փիլիպպեանց մէջ կազմուած զինուորական ատեանը, որ պաշտօն ունէր ամերիկացի սպաներու գործած վայրագութիւնները քննել, իր տեղեկագիրը հրատարակեր է: Ամբաստանեալ սպաներէն մէկը, հազարապետ Ուալլէր յայտներ թէ ինք հնազանդած է Սամար կղզիի պահակազօրքին հրամանատար զօրավար Ճաքոպ Սմիթի տուած հրամաններուն: Այս վերջինը հրամայեր է կրակի տալ քաղաքները ու գիւղերը եւ տասը տարեկանէն վեր եղող բնիկները սպաննել: Քննութիւնը նաեւ երեւան հաներ է թէ Ամերիկացիները չատ աւելի տանջանքներու կ'ենթարկէին բնիկները. ամէնէն սովորական եւ ամէնէն զարհուրելի տանջանքն էր ենթական տարածել ժանարանի մը վրայ եւ զայն կաշկանդելէ յետոյ, ձագարով ջուր լեցնել անոր կոկորդէն վար: Այս տանջանքը սաստիկ ցաւ կը պատճառէր եւ չատերը չէին դիմանար:

—Պարսից Շահը Եւրոպա ուղեւորելէ առաջ, պաշտօնանկ ըրեր է պատերազմական նախարարը եւ Թեհրանի կուսակալը, որ նախարարին եղբայրն է: Մուզաֆֆէրէտտին Շահին բացակայութեան միջոցին, գործերը պիտի վարէ երրորդ արքայազուն իշխանը, որ քսանըմէկ տարու է եւ Արաբիստանի, Լուրիստանի եւ ուրիշ նահանգներու կուսակալ է: Այս վերջինը նաեւ պատերազմական նախարար պիտի անուանուի:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 ապրիլ.—Էտուարտ թագաւորը Լոնտոն դարձաւ: Նախարարաց Խորհուրդին այսօրուան նիստը խիստ չատ յուզուած էր: Պ. Չէմպըլէն, նուազ հաշտարար զգացումներով, հակառակեցաւ նախարարներու մեծ մասին: Կ'ըսուի թէ գաղթային նախարարը պիտի հրաժարի:

—Անգլիական լրագիրներու կարեւոր մասը միշտ կը յայտարարէ թէ Լորտ Քիչնէր Անգլիոյ կառավարութեան ղրկած է հաշտութեան առաջարկութեան պայմանները: Պատերազմական նախարարութեան մէջ կը յայտարարուի թէ այս միջոցիս կարելի չէ որ եւ է զեկոյց ընել լրագիրներուն: Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է թէ հաշտութեան բանակցութեանց յաջողութիւնը հաւանական է: Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիտէին եւ հարաւային Ափրիկէի արժէթուղթերուն գիները հաստատուն էին:

—Զրոյց կայ թէ Լորտ Քիչնէր պատերազմական նախարարութեան հաղորդեր է Պոէրներուն առաջարկութիւնները: Բրիւկէր նախագահին ընդդիմութեան հակառակ, Պոէրները կը հրաժարին եղեր կատարեալ անկախութենէ, բայց ընդարձակ ինքնօրինութիւն մը պիտի ընդունին:

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ անհիմն են այն զրոյցները, որոնց համաձայն հաշտութեան բանակցութիւնները կը յառաջանան:

—Պատերազմական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ՝ քանի մէկ հազար զինուորներու առաքումը դէպի հարաւային Ափրիկէ:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Պաշտօնական զեկոյց մը Մանջուրիոյ պայմանադրութեան մասին, ինչպէս նաեւ նոյն պայմանադրութեան պատճէնը: Ռուսիա, այդ պայմանադրութեան տրամադրութեանց համաձայն, կ'ընդունի Չինու կառավարութեան իշխանութեան վերահաստատումը Մանջուրիոյ մէջ. նաեւ յանձն կ'առնէ իր զինուորները տասնըութը ամսուան պայմանաժամի մը մէջ եւ երեք շրջանով քաշել Մանջուրիայէն, եթէ անկարգութիւններ չծագին, եւ եթէ միւս տէրութեանց ընթացքը արգելք չըլլայ: Զեկոյցը կը ծանուցանէ թէ Նիու–Չուանկի քաղաքային վարչութիւնը այն ատեն միայն Չինացիներուն պիտի վերադարձուի, երբ օտար զինուորները հեռանան նոյն նահանգէն եւ տէրութիւնները Չինացիներուն յանձնեն Թիէն–Ցինի վարչութիւնը: Չինու կառավարութիւնը այդ դաշնագրութեան որ եւ է յօդուածը եթէ բռնաբարէ, ռուս կառավարութիւնը ինքզինքը կապուած պիտի չնկատէ այդ պայմանագրութիւնով եւ պիտի չընդունի հետեւանքներուն պատասխանատուութիւնը:

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սոֆիայի սերպիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կեաեա ետ կանչուեցաւ եւ անպաշտօն վիճակի ենթարկուեցաւ:

ՎԻԷՆՆԱ.—Աւստրիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ Պ. Էսսարի (Օթօ ըլլալու է), Կ. Պոլսոյ աւստրիական դեսպանատան թարգման, անուանումը իբրեւ խորհրդական նոյն դեսպանատան եւ Պ. Ֆրանց Բոլէսայի՝ իբրեւ թարգման նոյն դեսպանատան:

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ նաւատորմիղը հրաման ստացաւ Բոլա երթալու: Մաքի ծովակալը Վիէննա երթալով, Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր պիտի ներկայանայ:

ՓԱՐԻԶ.—Մարտ ամսուան տուրքերու հասոյթն է 205,131,700 ֆրանք, ինչ որ 3,168,200 ֆր. պակաս է ելմտացոյցին մէջ ենթադրուածէն:

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը հերքուի այն լուրը թէ Անգլիոյ գաղթային ու ելմտական նախարարներուն միջեւ խզում մը առաջ եկած ըլլայ:

ԲՐՈՒՍԷԼ.—Ճարտարարուեստական հաստատութիւնները կը սկսին ածուխի նեղութիւն քաշել:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Կրթական նախարար անուանուեցաւ վճռաբեկ ատեանին առաջին ընդհանուր դատախազ Ճէլալ պէյ:

—Ափրիկեան Տրիփոլիս նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Գոսովայի նահանգին նախորդ տէֆթէրտար Ապտուրրահման էֆ.:

—Մէտինէի հաշուակալ անուանուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին հաշուակալութեան միւմէյյիզ Հաճի Ապտուրրահման Խալիս էֆ.:

—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Էսկիչէհիրի երեւելիներէն Հաճի Լութֆի պէյի:

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դ. զօրաբանակին 15րդ կիսաբրիկատին հրամանատար Խայրէտտին փաշայի եւ Ե. զօրաբանակին սպայակոյտի միրլիվա Սաֆիէթ փաշայի: Չորրորդ կարգի Օսմանիէ Սեւ Լերան Գոմիսէր Պ. Խրիսթօ Բորովիչի:

ՄԱՀ ԶԻՒՀՏԻ ՓԱՇԱՅԻ.— Կրթական նախարար Զիւհտի փաշա որ անցեալ չորեքշաբթի օրէն ի վեր թոքատապէ կը տառապէր, երէկ իրիկուն ժամ 11ին մեռաւ իր ապարանքին մէջ՝ Կոզքա: Վեհ. Սուլթանը իմանալով հրամայեց որ Զիւհտի փաշայի մարմինը, կտակին համաձայն, թաղուի Գըրըլ Թոփրաքի մէջ վախճանեալին շինել տուած մզկիթին պարտէզին մէջ: Յուղարկաւորութիւնը, երէկ, մեծ հանդէսով կատարուեցաւ: Մարմինը նախ Այասոֆիայի մզկիթը տարուեցաւ եւ հոն աղօթքներ կարդացուեցան. յուղարկաւորութեան թափօրը Սիրքէճիի նաւամատոյցը գնաց եւ անկէ մարմինը Մախսուսէի շոգենաւով մը Էրէնքէօյ տարուեցաւ եւ մզկիթին պարտէզին մէջ թաղուեցաւ: Զիւհտի փաշա ծնած էր 1249 հիճրէթի թուականին, որով 71 տարեկան էր: Յիսունըհինգ տարիէ ի վեր կը ծառայէր կառավարական պաշտօններու մէջ, վարելով ելմտական զանազան յանձնաժողովներու նախագահութեան, ելմտական, կրթական, հանրօգուտ շինութեանց եւ անտառներու ու հանքերու նախարարութեան, մաքսային վերատեսչութեան, Պրուսայի կուսակալութեան պաշտօնները եւ Ներքին գործոց նախարարութեան փոխանորդութիւնը՝ այն թուականին, երբ վախճանեալ Մեծ–Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա ներքին գործոց նախարար անուանուած եւ տակաւին Կ. Պոլիս ժամանած չէր: 1304ին՝ այսինքն տասնըվեց տարի առաջ վեզիրութեան աստիճանին բարձրացած էր: Ունէր ականաւոր Օսմանիէ, առաջին կարգի Մէճիտիէ, Իմթիյազի ոսկի ու արծաթ շքանշանները, Լիաքաթի ոսկի շքանշան եւայլն: Զիւհտի փաշա զաւակն էր հազարապետի մը՝ Հաճի Մեհմէտ Րիֆաթ պէյ: Զիւհտի փաշա լաւ հմուտ էր արաբերէնի ու պարսկերէնի, ունի «Րիսալէի Զիւհտի» անունով իրաւաբանական հրատարակութիւն մը: Զիւհտի փաշա շատ աշխատասէր էր: Իր հիւանդ վիճակին մէջ, երբ միւս կողմէ ոտքին վրայ բժշկական գործողութիւն մը կատարուած էր, դարձեալ կը զբաղէր կրթական նախարարութեան վերաբերեալ թուղթերու ուսումնասիրութեամբը ու անոնց յղումովը: Զիւհտի փաշա երկու մանչ զաւակ եւ աղջիկներ ունի: Մանչ զաւակներուն մէկը՝ Զաֆէր պէյ՝ Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան մէջ քարտուղար է եւ միւսը՝ Րիֆաթ պէյ՝ դպրոցական է: Եղբայրը՝ Ճէմիլ փաշա՝ անդամ է ելմտական Խորհուրդին: Գըրըլ Թոփրաքի մէջ մզկիթէն զատ նաեւ նախակրթական վարժարան մը կառուցուած է՝ ծախքերուն համար կալուածներ վագֆ ընելով:

—Յուղարկաւորութեան Թափօրը, երէկ, կրթական նախարարութեան պաշտօնատանէն առջեւ հասած միջոցին, կրօնական գիրքերու քննիչ ժողովին անդամ Հաճի Մուսթաֆա էֆ. հոգեհանգիստի աղօթքներ ըրաւ. նաեւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Թափօրը Բ. Դրան առջեւ ժամանելուն, Մեծ-Եպարքոսը եւ դատական նախարարը բաւական տեղ հետեւեցան դագաղին ու յետոյ Բ. Դուռը դարձան: Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան բոլոր նախարարները եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ:

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կայս. պալատան խատէմներ ներկայ գտնուեցան յուղարկաւորութեան, որո՛ն ծախքը վճարուեցաւ կայս. անձնական Գանձէն:

—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ պաշտօնատարներ ղրկել Զիւհտի փաշայի ապարանքը եւ ցաւակցութիւն յայտնել տալ:

ԿՐԹԱԿԱՆ նոր նախարար Ճէլալ պէյ, երէկ, կայս. պալատ գնաց եւ իրեն եղած կայս. այդ շնորհին համար երախտագիտութիւն մատուցանելով, արժանացաւ կայս. մեծարանաց: Ճէլալ պէյ, այսօր, կրթական պաշտօնարանը երթալով գործի կը ձեռնարկէ:

ՀԷՍՍԻ Լանտկրավը, ուրբաթ օրը կայս. պալատ գտնուած միջոցին, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ադամանդեայ Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել անոր. նաեւ զանազան պատուանշաններ հետեւորդներուն: Լանտկրավը, կայս. ունկնդրութենէն ետքը, այցելեց կայս. պալատան դարաստանը ու ասպաստանները: Այս իրիկուն, Լանտկրավին ի պատիւ սեղան մը պիտի տրուի Գերմանիոյ դեսպանատան մէջ: Ն. Բարձրութիւնը 1893ին ալ Կ. Պոլիս եկած էր:

ՄՈՒՀԱՐՐԷՄԻ առթիւ Յունաց Ս. Պատրիարքը շնորհաւորական ուղերձ մը մատոյց յատս կայս. Գահոյից: Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր գոհունակութիւնը հաղորդել Ն. Սրբազնութեան:

Բ. ԴՈՒՌԸ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծանոյց մաքսային վերատեսչութեան թէ Պուրսէն բերուելիք ամերիկեան որթատունկերէն մաքս չառնուի:

ՔՈԼԵՐԱ.— Մէքքէէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի օրը նոյն քաղաքին մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահեր:

ՅԻՏՏԷԷՆ կը հեռագրեն թէ 714 ուխտաւորներ Դամարան ուղեւորեր են եւ 738ալ Եամպու:

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը, չաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ միջեւ ոճրագործներու փոխանակութեան պայմանագրութիւն մը կնքուեցաւ որ կասկածելի անձերու մասին ալ գործադրելի է:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ մինչեւ 1300 թուականը անգանձելի մնացած դատական ծախքերը պիտի չգանձուին. նաեւ թէ դատական ծախք մը եթէ մինչեւ տասնըհինգ տարի գանձուած չըլլայ, ժամանցումը ոչ թէ պարտաւորիչ անկարողութիւնը հաստատող վկայագրին, այլ բուն իսկ դատին համար տրուած վճռագրին թուականէն պիտի սկսի:

ՄՈՒՏԱՆԻԱ-ՊՐՈՒՍԱՅԻ երկաթուղիի գիծը մինչեւ Չիթլի երկարելու առաջարկին համար քննութիւն կը կատարուի հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտներու Խորհուրդին կողմէ:

ԱՆԱՏՕԼԸԻ ԵՒ ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ վարչութեանց միջեւ կանոնաւոր բանակցութիւններ կը կատարուին՝ Եւրոպայէն Կ. Պոլիս բերուած եւ Անատօլըի ներսերը ղրկուելիք ապրանքներու փոխադրութիւնը դիւրացնելու եւ փութացնելու համար:

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Անցեալ շաբթու Կ. Պոլիս բերուած 75,000 քիլէ ցորենները ամբողջութեամբ ծախուեցան թէ՛ տեղական սպառման համար եւ թէ Սուրիա, Արշիպեղագոս ու Յոնիաստան ղրկուելով: Գիները գրեթէ անփոփոխ մնացին:

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Նիմէքը խիստ չոգենաւը, որ Կարմիր Ծովէն կուգար, չորեքշաբթի իրիկուն Տարտանէլի մէջ խրեր, բայց քիչ ետքը ազատեր է:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը, անցեալ չորեքշաբթի, գումարուեցաւ Լիոնի մէջ: Հաշուական գումարներու տեղեկագրէն երեւցաւ որ 1901ի տարեշրջանին արդիւնքը թոյլ կուտայ 50 ֆր.ի չահաբաժին մը վճարելու, նախնական հաստատման ծախքերը հատուցանելու, պահեստի դրամագլուխին վրայ յաւելումներ ընելու եւ այլն: 1901ի չահը, բոլոր ծախքերը եւ այլն հանելէ ետքը, կը մնայ 27,502,934 ֆր.: 50 ֆր.ի չահաբաժինի յատկացուած է 25 միլիոն ֆր. մնացած 2,502,934ը պիտի աւելցուի զէն ու չահի նախորդ գումարին վրայ՝ 401,176, որով նոր տարեշրջանին փոխանցուած չահու ամբողջ գումարը կ'ըլլայ 2,904,110 ֆր.:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ, յառաջիկայ մայիսին, վիճակահանութիւն մը պիտի կատարուի՝ ֆրանսական բարեսիրական հաստատութեանց ի նպաստ, որոնց թիւն է հինգ: Այդ վիճակահանութիւնը կազմակերպած են դեսպանը ու տիկին Քոնսթան: Վիճակահանութեան դրուած առարկաներն են Ֆրանսայի արուեստագէտներու կողմէ պատրաստուած գեղեցիկ նկարներ ու արձաններ, դաշնակ մը, ասեղնագործութիւններ, ալպոմներ, հովանոցներ, չաքրզեղէններ, ըմպելիքներ եւ այլն: Իւրաքանչիւր տոմսակի գինն է օսմ. մէկ քառորդ ոսկի:

ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՆԵՐԸ.— Սեւլերան ու Սերպիոյ սահմանագլուխներուն քննիչ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Համտի փաշա Սկիւպէն ճամբայ ելեր է՝ քննական պտոյտ մը կատարելու:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐ.— Համեայի ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Ալպէր Տրուին, Մէրսինի փոխ-հիւպատոս՝ Պ. Ալֆոնս Կիլլոա, Ճիտտէի Պ. Բուրի եւ Եաֆայի Պ. Կէզ:

ԷՆԿԻՒՐԻԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն կուսակալը՝ Ճէվատ պէյ քաղաքին զանազան մասերը այցելեր եւ քաղաքին մաքրութեան համար հրամաններ տուեր է. նաեւ միջոցներ ձեռք առեր է զանազան ուտեստներու մասին չահամոլութեան առիթ չտալու համար:

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը Թէոտոսիայի մէջ տասը օրուան քարանթինա հաստատեց՝ Հիճազէն վերադարձող ուխտաւորներուն համար:

ՄԷՍՍԱԺԷՐԻԻ Նիկեր շոգենաւը տակաւին խրած է Վոլոյի ծովածոցին բերանը: Ուղեւորները՝ 220 ֆրանսացի զբօսաշրջիկներ՝ ուրիշ շոգենաւով մը Պիրէա գացած են: Նիկեր գլխու կողմէ ժայռերու մէջ մնացած է եւ ջուր կ'առնէ: Քանի մը շոգենաւեր կ'աշխատին զայն ազատելու:

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԻՒԱՆԸ նկատելով որ Մօնիթէօռ Օրիանթալ լրագիրը ուրբաթ օրուան թիւին մէջ հրատարակութիւն մը ըրած է, առանց նկատողութեան առնելու գրաքննիչին դիտողութիւնները, ազդարարեց նոյն լրագրին անօրէնին որ կատարելապէս համակերպի հաստատուած օրէնքներուն:

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.—Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի դեսպանները, չաբաթ օրը, այցելութիւն տուին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանին, որ դեսպանական մարմնոյն երիցագոյն անդամն է:

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանը այցելեց Սէնայի վարժարանը, որուն ամէն մասերը աչքէ անցուց, վասն զի մտադիր է պարսկական համանման վարժարան մը հիմնել:

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը, չաբաթ օրը, տեսակցեցաւ դատական ու կրօնական գործոց նախարարին հետ:

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Գրավաճառ Եորկի էֆ. եւ տպագրիչ Արթին էֆ. Ասատուրեան հինգական ոսկի տուգանքի դատապարտուեցան՝ կրթական նախարարութեան կողմէ չարտօնուած գիրքեր տպագրած ու ծախած ըլլալնուն համար:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ երկաթուղին յունուար, փետրուար ու մարտ ամիսներուն հասոյթը, անցեալ տարուան նոյն ամիսներէն շատ աւելի եղած է: Հունձքերն ալ այս տարի առատ ըլլալով, կ'ենթադրուի թէ ելմտական գանձը, այս տարի, պէտք պիտի չունենայ վճարում մը ընել՝ իբր երաշխաւորութեան գումար:

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջը վերաշինելու համար ֆրանսական գործարանի մը կողմէ Պ. Ժոզէֆ Բէրլինեանի ծրագիր մը մատոյց ծովային նախարարութեան որ նախապէս անոր զանազան մասերը փոխած ըլլալով նորէն նկատողութեան առաւ: Այդ ծրագրին համաձայն կամուրջը 470 մեթր երկայնութիւն եւ 28 մեթր լայնութիւն պիտի ունենայ: Լայնութեան 22 մեթր հետիոտն գացողներու եւ կառքերու պիտի յատկանայ. իսկ վեց մեթրը՝ երկու կողմը խանութներու շինութեան. ընդամէնը հարիւր ութսուն խանութ պիտի շինուի: Շոգենաւերու նաւամատոյցներն ալ նոր ու աւելի կանոնաւոր ձեւով մը պիտի շինուին:

ՀԻՃԱԶԻ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԸ.—Հեռագրական ու Թղթատարական բաժնորդմանց յանձնաժողովը որոշեց մինչեւ Մէտինէ երկարած հեռագրական թելով ղրկուելիք հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառէն երկու ղրուշ առնել, մինչդեռ մինչեւ հիմա Հիճազի հեռագիրները ընդհանրապէս թելի միջոցաւ կը ղրկուին՝ իւրաքանչիւր բառը երկու ֆր.ի: Կ. Պոլսոյ շրջակայ գաւառներէն քաշուած հեռագիրներու իւրաքանչիւր քսան բառէն հարիւր փարա ալ պիտի առնուի, քանի որ Մէտինէ ղրկուելիք հեռագիրները Կ. Պոլսոյ միջոցաւ պիտի ղրկուին: Նահանգներէն քաշուածներուն համար ալ քսան կամ քառասուն փարա աւելի պիտի առնուի: Մէտինէի եւ Մէքքէի միջեւ թղթատարներու թիւը պիտի աւելցուի, որպէս զի մինչեւ որ հեռագրական թելը Մէքքէ երկարի, Մէտինէի հետ կատարուած հեռագրական գործողութիւններէն նոյն քաղաքն ալ օգտուի:

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Այս տարի Հիճազ գացող ուխտաւորներուն թիւն է 240,000: Եգիպտացի ուխտաւորներուն թիւն է 8530:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ, մարտ 20ին առտուան ժամ 1ին մօտ, երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, բայց վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցեր:

—Էրզրումի մէջ երկրաշարժէն վնասուած տուները ու բնակարանները, հասութաբեր կալուածներէն զատ, վերաշինելու կամ նորոգելու համար շինութեան տուրքէ զերծ պիտի ըլլան անցեալ նոյեմբերէն սկսելով մինչեւ մէկ տարի:

ՍԵՐՊԻՈՅ Սքուպչինային մէջ արքայական հրամանագիր մը կարդացուեր է՝ որով սերպ կառավարութիւնը կ'արտօնուի, մնացորդի հասոյթը իբրեւ երաշխաւորութիւն ցոյց տալով, 50 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքել՝ հարիւրին հինգ տոկոսով: Օսմ. Պանքան առաջարկեր է սերպ կառավարութեան մէկ միլիոն ֆր.ի առժամեայ փոխառութիւն մը ընել՝ հարիւրին մէկ յանձնարարողչէքով, գանձային արժէթուղթեր իբրեւ երաշխաւորութիւն ստանալով եւ հարիւրին վեց տոկոսով:

ԵՐԶՆԿԱՅԷՆ կը գրեն թէ Բէվան գիւղացի Բէլ Մամօ, որ բաւական ատենէ ի վեր փախստական կը թափառէր, զինուորը ձերբակալուեր ու բանտարկուեր է:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պ. Լահովարի, երէկ, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին:

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին մէջ երէկ կատարուեցաւ՝ Խառն Ժողովի պակսած անդամներուն ընտրութիւնը: Ընտրուեցան պետական Խորհուրդին անդամ Քոսթաքի Վաթանի էֆ., սեղանաւոր Գազանովա էֆ. եւ վաճառական Քոսթաքի Անաննիաստ ու Սիֆնէոս էֆ.ները:

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.— Գըզըլ Թօփրաքի մէջ տակաւին կ'ապրի Ֆաթիմէ անուն կին մը հարիւր երեսունըհինգ տարեկան. ամէն օր չորս ժամու չափ պտոյտ կը կատարէ եղեր, առանց յոգնութիւն զգալու:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ, հինգշաբթի գիշեր, Թղթատարական պարտէզին դիմաց կօշկակար Տիգրանի խանութէն հրդեհ ծագելով թէ՛ այդ խանութը եւ թէ տուն մը եւ կառքապահելու տեղ մը այրեր են:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ պաշտօնեաները, առջի օրը, քանի մը չարագործներ Բերայէն Ոստիկանութեան Դուռը կը տանէին: Ասոնց մէջ կը գտնուէր Սայիտ անուն մարդ մը, որ վեց ամիս առաջ Ղալաթիոյ Արքասըի փողոցին մէջ Քաթինա ու Մարի անուն երկու կիներ վիրաւորած ու ոստիկանութեան պաշտօնեաներու ալ սպառնալիք ըրած էր զէնքով: Սայիտ չաբաթ օրը, Էմին Էօնիւի մէջ, կառքերու անցնելէն օգտուելով փախաւ, բայց գիշերը Եյուպի մէջ ձերբակալուեցաւ:

Ազգային Լուրեր

ԻԶՄԻՐԻ

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

(Հեռագիր մեր Թղթակցէն)

ԻԶՄԻՐ, 31 Մարտ

Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի հարիւրամեակի հանդէսը այսօր չքեղապէս տօնուեցաւ, խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ, որուն մէջ կը նշմարուէին հայ եւ օտարազգի անձնաւորութիւններ, քաղաքին օտարազգի հասարակութեանց եւ կուսակալին կողմէ ղրկուած ներկայացուցիչներ: Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով, որուն ունկնդրեցին ներկաները յոտնկայս: Յետոյ ուրիշ գեղեցիկ կտորներ նուագեցին ընկերակցութեամբ, թուրքերէն ու հայերէն երգերու: Այդ երգերը ձօնուած էին Վեհ. Սուլթանին, հիւանդանոցի հիմնադրին եւ անոր բարերարներուն: Ասոր կարդացուեցան բոլոր հասած շնորհաւորական նամակներն ու հեռագիրները, ինչպէս նաեւ Ս. Պատրիարքին խնդակցական հեռագիրը: Այս գիրերու ընթերցումէն յետոյ, ամէն կողմէ հասած նուէրներու յիշատակութիւնը կատարուեցաւ: Հարիւրամեակի հանդէսին մասնակցեցան նաեւ Հոգատար-Որբախնամ եւ Կրթասէր ընկերութեանց անդամակիցները: Լիակատար մանրամասնութիւնները յառաջիկային:

Էջմիածնի Մայր-Աթոռի ամսագրի խմբագրութիւնը, նոր կարգադրութեան համաձայն, յանձնուած է երկու անձերու, որոնցմէ մէկն է Ճեմարանի ուսուցիչ, եկեղեցական իրաւաբան Պ. Ս. Տիգրանեան, իսկ միւսը՝ գերմանաբան, յունաբան, փիլիսոփայութեան պատմաբան Պ. Յ. Մանդինեան: Սրբագրիչ նշանակուած է Պ. Աճառեան: Այդ կրօնական ամսաթերթը իր հաստատման օրէն մինչեւ հիմա, քիչ բացառութեամբ գրեթէ, ձրի խմբագրուած ու կառավարուած է: Կ'ըսուի թէ նոր խմբագրութիւնը, որուն գլխաւոր աշխատակիցը տարեկան 300 րուբլի կը ստանայ, հիմա կը պահանջէ 1200 րուբլիի գումար մը, աշխատակիցներ վարձատրելու համար: Ս. Հայրապետը հաճեր է այդ գումարին կէսին վճարման հաւանութիւն յայտնել:

—Պէրլինէն կը գրեն թէ Պ. Բագրատ Խալաթեան անուանի «Vorderasiatiche Gesellschaft» կոչուած գրական Ընկ. վերջին նիստին մէջ, մարտ 7ին, կարդացեր է իր մէկ ընդարձակ յօդուածը որ «Հայ ժողովրդական վէպի մասին» ուսումնասիրութիւն մըն է: Ներկաներուն կողմէ լաւ ընդունելութիւն գտեր է այդ ուսումնասիրութիւնը, որ արդէն իսկ տպագրուած է Պէրլինի ամսաթերթերէն մէկին մէջ:

—Արմաշու փոխ-Վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, Ս. Պատրիարքին մարտ 24 թուակիր նամակով կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդեր է Արմաշի կալուածներէն Գոյմասի անտառին նկատմամբ. նոյնպէս կ'իմացնէ թէ Զատիկի առթիւ Պարտիզակէն հրաւիրուած է Տ. Թորգոմ վարդապետ Գուշակեան՝ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին ալ հաճութեամբ: Պարտիզակի Ս. Յակոբ եկեղեցին արդէն շատոնց ի վեր առանց քարոզչի մնացած է, եւ այսպիսի տօնական օրերու մէջ ալ քարոզչի մը պէտքը խիստ զգալի է: Տ. Թորգոմ վարդապետ ինքը արդէն Պարտիզակցի ըլլալով իր գիւղին համար ամէնէն աւելի կրնայ օգտակար ըլլալ, երբ ուրիշ դաւանութեան պատկանող եկեղեցիներ իրենց Առաջնորդները ունին Պարտիզակի մէջ:

—Արմաշի նորընծայ վարդապետներէն Տ. Մեհրուժան, որ Կարին ղրկուած էր իբրեւ օգնական Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վարդապետի, Ս. Պատրիարքին նամակ մը գրելով կ'իմացնէ թէ պաշտօնի ձեռնարկած է եւ մօտերս ալ Հունձք գիւղի Թաղ. Խորհուրդին մէջ ծագած վէճը հաշտարար կերպով կարգադրելու յաջողած է:

—Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վարդապետ Պատրիարքարան հեռագիր մը ուղղելով՝ Ակնայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Գէորգ Վարդապետ Ասլանեանի պաշտօնը հաստատող հրամանագիրը խնդրած է:

—Պատրիարքարանի Գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, այսօր, կրթական նոր նախարար Ճէլալ պէյի շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ՝ Ս. Պատրիարքին կողմէ:

—Երէկ, բողոքական Հայոց Ֆէրիգիւղի գերեզմանատան մէջ կատարուեցաւ հանգուցեալ Պատուելի Աւետիս Կ. Ասատուրեանի յուղարկաւորութեան պաշտօնը, որուն ներկայ էր ստուար բազմութիւն մը, հայ եւ հայ-բողոքական ազգայիններէ բաղկացած: Բրոֆ. Յակոբոս էֆ. Ճէճիզեան յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ եւ մեռելական պաշտամունքին մասնակցեցան գրեթէ մայրաքաղաքս գտնուող բոլոր պատուելիները, բացի Պատ. Ս. Պէտիկեանէ, որ տկարութեան պատճառաւ չէր կրցած ներկայ գտնուիլ: Խօսեցաւ նաեւ Տ. Բաբգէն Ծ. վարդապետ Կիւլէսէրեան: Մարմինը ամփոփուեցաւ Ասատուրեան գերդաստանին յատուկ դամբարանին մէջ:

—Թաւջութակահար Տիրան պէյ Ալիքսանեան, որուն ունեցած երաժշտական յաջողութիւնները Գերմանիոյ մէջ, ծանուցինք ասկէ առաջ, մայրաքաղաքս հասաւ:

—Պատրիարքարանի կողմէ Տիարպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եղիշէ վարդապետի յանձնուեցան եկեղեցական գիրքեր ու զգեստներ, կարօտ թեմերու եկեղեցիներուն մէջ գործածուելու համար: Եղիշէ վարդապետ այս շաբթու կ'ուղեւորի իր պաշտօնատեղին, Երուսաղէմի ճամբով: Եղիշէ վարդապետ Ս. Պատրիարքէն խնդրեր է որ Տիարպէքիրի առաջն. փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քահանայի եւ տեղւոյն երկու եկեղեցիներու Տ. Աւետիս եւ Տ. Մարտիրոս քահանաներուն պատուոյ ծաղկեայ փիլոն կրելու:

—Եոզղատէն գրուած նամակը գովելով կը խօսի տեղւոյն Առաջն. Տեղապահ Տ. Ղեւոնդ Ծ. վարդապետ Թուր Սարգսեանի պաշտօնավարութեան նկատմամբ: Տ. Ղեւոնդ վարդապետ Կիլիկիոյ միաբաններէն է եւ երկու տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէ Եոզղատի մէջ: Ս. Պատրիարքին ալ, ուրիշ առթիւ, գոհունակութեան գրեր հասած են Տ. Ղեւոնդ վրդ.ի պաշտօնավարութեան նկատմամբ: Ս. Պատրիարքը արդէն յանձնարարած է Էնկիւրիի կուսակալին՝ հարկ եղած դիւրութիւնները տալ յիշեալ վարդապետին:

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդի նորընտիր անդամ Խաչիկ էֆ. Ղազարոսեանի պաշտօնը հաստատուած է Ս. Պատրիարքին կողմէ:

—Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Արշարունի եպիսկոպոս վերջնական հրաժարական ղրկած է Պատրիարքարան:

—Քաղաք. Ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ ուրբաթ օր եւ պիտի զբաղի օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով:

—Ս. Պատրիարքը երէկ առտու Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ եւ իրիկուան ալ Մայր-Եկեղեցին մէջ քարոզեց:

—Վառնայի Թաղ. Խորհուրդը գնահատելով տեղւոյն Սարգիս քահանային կողմէ մատուցուած զանազան ծառայութիւնները, խնդրեր է Պատրիարքարանէն, որպէս զի լանջախաչ շնորհելու համար, միջնորդութիւն ընէ Ս. Հայրապետին մօտ:

— Չարսանճագի Առաջնորդ Կորիւն վարդապետ, որուն յանձնուած է նաեւ Չմշկածագի հովուութիւնը, այս վերջին քաղաքը գացեր է:

—Պիլէճիկի Առաջնորդին եւ տեղւոյն քահանաներուն միջեւ ծագած խնդրին համար Պոլիս կանչուած էր տեղւոյն աւագերէց Տ. Խորէն քահանան, որ չաբաթ օր մայրաքաղաքս հասնելով Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ, եւ երէկ ալ Կրօնական Ժողովի Ա. եւ Բ. ատենապետներուն գնաց, հարկ եղած բացատրութիւնները տալու համար: Տ. Խորէն քահանայ, տօնական օրերը հոս անցընելէ յետոյ, Կրօնական Ժողովին պիտի ներկայանայ, բացատրութիւններ տալու համար:

—Պատրիարքարանի Ա. Գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Պատրիարքարանի ընթացիկ գործերու դիւրութեան համար իր բնակութիւնը Գուզկունճուգէն Բերա փոխադրած է:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Մայր Եկեղեցւոյ Սնտուկին 1901 տարւոյ մատակարարութեան հաշուեցոյցն ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ մատուցուած եւ անոր յար եւ նման օրինակին յիշեալ Եկեղեցւոյ բակը դրուած է ի տես Թաղեցի ժողովրդեան՝ 21 օրուան պայմանաժամաւ:

Կը հրաւիրուին Պատուարժան Թաղեցիները որ այդ հաշուեցուցակին վրայ՝ եթէ որ եւ է դիտողութիւն ունին, գրաւոր կերպով ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ, յորմէ յետոյ՝ անլսելի պիտի մնայ որ եւ է դիտողութիւն: (ԿՆիf)

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՅՐԵՐՈՒ, ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ՔՕՓՕՆԻՈՍ ՏԵՂՔՕՓ
Պոլիս, Մըսըր-Չարշըսիին մօտ, Քէթէնճիլէր փողոց, Սապունճը խան թիւ 7
Մասնաճիւղ, Ճիճէկճիլէր փողոց, Րիզա փաշա խանի դիմաց թիւ 7 8—20

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼԸ)

ԲՐԻԹՈՐԻԱ, 13 ապրիլ.—Շալք-Պուրկէր, Լուի Պոթա, Լուքաս Մէյէր, Տըլարէ, Շթէյն ու Տէվէթ, երէկ, հոս հասան Քլէրքսարբէն:

ՈՒԹՐԷԽԹ.—Տօքթ. Լէյտս կը հերքէ այն լուրը թէ Հոլանտա գտնուող պոէր պատուիրակները պայմաններ առաջարկած ըլլան, հաշտութիւն կնքելու համար:

ԼՈՆՏՈՆ.— Երէկ իրիկուն քանի մը նախարարներ՝ այսինքն Տըվընշայրի դուքսը եւ Պ. Պ. Չէմպըրլէն, Պրօտրիք ու Հիքս Պիչ անպաշտօն խորհրդակցութիւն մը կատարեցին: Կ'ըսուի թէ այդ գումարումը կատարուած է Լորտ Քիչների կողմէ եղած կարեւոր զեկոյցի մը վրայ: Պ. Չէմպըրլէն, այսօր, Էտուարտ Թագաւորին ներկայացաւ:

ԲԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս լրագիրները միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ Մանչուրիոյ պայմանագրութիւնը նոր ապացոյց մըն է Ռուսիոյ խաղաղասիրութեան: Այդ լրագիրները կ'ըսեն նաեւ թէ պայմանագրութիւնը միանգամայն կ'ապացուցանէ որ Մանչուրիա կը մնայ իբրեւ ազդեցութեան շրջանակը Ռուսիոյ:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 13 ապրիլ.— Հաշտութեան բանակցութեանց համար Բրէթորիայէն լուրերու սպասելուն համար, բոլոր նախարարները Լոնտոն մնացին, որպէս զի ի հարկին կարենան անյապաղաբար գումարուիլ:

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը Պէրլին ժամանելուն պէս Վիլհէլմ կայսեր ներկայացաւ, որուն հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ:

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.—Շուէտի ներքին գործոց նախարարը հրաժարած ըլլալով, նախարարական տագնապ մը մօտալուտ կը նկատուի:

ՍՕՖԻԱ.— Պ. Մանսէլ, այսօր, հոս հասաւ եւ ընդունուեցաւ Ֆերտինանտ իշխանին կողմէ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիական 50 միլիոն ոսկիի փոխառութիւնը հարիւրին երեք տոկոսով շրջաբերութեան պիտի հանուի. երաշխաւորուած է Թրանսվալի հասոյթներով:

ՓԱՐԻԶ.—Լոնտոնէն Բարիզի Նիւ-Եորք Հէրըլտին կը հեռագրեն թէ կանխահաս էր Անգլիոյ պատերազմական պաշտօնատան Տօվըրի պահապան զօրաց սպաներուն հաղորդած այն լուրը թէ բոլոր Պոէրները անձնատուր եղած են:

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ դեսպանական շատ կարեւոր փոփոխութիւններ պատրաստուելու վրայ են:

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Հետաքրքրաշարժ է գիտնալ թէ գրական խանդը ո՛րքան առատ կը գտնուէր Վիքթոր Հիւկոյի ազգականներուն մօտ: Յայտնի է թէ զօրավար Հիւկօյի հայրը քաշուած կեանք մը կը վարէր Վանտօմի մէջ: Աղքատ եւ կէս թոշակի վիճակուած, կը ջանար քիչ մը դրամ շահիլ Աննա Ռէտքլիֆի հետեւողութեամբ վէպեր գրելով, եւ զանոնք կը հրատարակէր Սիժիսպէր տառադրութեամբ, որ իր երկու անուններէն մէկն էր:

Էօժէն Հիւկօ, անդրանիկ զաւակը, բանաստեղծ ծնած էր: Շատ գեղեցիկ տաղաչափութիւններ ձգած է: Ապէլ Հիւկօ, կրտսերը, իր բոլոր կեանքին մէջ գրական մարդ մը եղած է: Նաբոլէոնի պատմութենէն զատ իրմէն այժմ կայ նորավէպներու հաւաքածոյ մը, նաեւ Ֆրանսայի վրայ խիստ ընտիր աշխարհագրական ուսումնասիրութիւն մը: Վիքթոր Հիւկօ չորրորդը կը հասնի: Ամենուն ծանօթ է որ իր մօտիկ ազգականն էր Բօլ Ֆուշէ, վիպագիր, օրագրող եւ թատերգակ եւ Էնտէփանտանս Պէլժի ամէնէն հռչակաւոր թղթակիցը, այս օրաթերթին եւրոպական թերթերէն ամէնէն աւելի կարդացուած ժամանակը:

Ինքն իսկ զաւակ մը ունէր որ Նասիօնալի խմբագրապետը եղած է, եւ վերջերս մեռած: Ուրիշ մօտ ազգականուհի մը, չմոռնանք, Տիկին Մարի Ֆուշէ, որուն սկսնակութիւնը քաջալերուած է մեծ բանաստեղծին կողմէ: Արդի սերունդը կրցած է տեսնել երկու զաւակներ, Շարլ, որ բաւական հետաքրքրաշարժ գրքեր գրած է եւ Ֆրանսուա-Վիքթոր, որուն կը պարտի Շէյքսփիրի ամէնէն լաւագոյն թարգմանութիւններէն մէկը:

Տիկին Ատէլ Հիւկօ, բանաստեղծին կինը երկու հատոր գրած է: Վերջապէս անցեալ շաբթու, պարբերական հանդէսի մը մէջ, հրատարակուած էր մանկական քերթուածներու տասը գեղեցիկ երգեր, որոնց հեղինակն էր Ժորժ Հիւկօ՝ բանաստեղծին թոռը: Գրագէտներու չորս սերունդ, ինչ որ հասարակ բան չէ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	27	35 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	27	36
Ամէնէն վար գին	»	27	34 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	111	12
Ամէնէն բարձր գին	»	111	25
Ամէնէն վար գին	»	111	—

ԲԱՑՈՒՄ 1 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	27	39
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	111	—
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		11	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ մ. Ապահ. Ընկ.		3	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	80
» ժուիսանս		1	55
» պարտաթուղթ		482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		470	—
Թրանսվալ		156	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	20	—
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	100	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	94	81
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	51	—
» » » Գ. բաց.	25	37
» » » Դ. գոց.	25	25
Օսմանեան Պանքա	12	18
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	50
» Մոնոփոլ	42	50
Պուլկարական 1888	84	—
Էժիփսիէն Իւնիֆիէ	108	—
Տօմինիալ	105	—
Թրանսվալ	6	12
Այտին երկաթուղի	15	—
Փոխառութիւն	25	32 3/4

ԲԱՐԻԶ, 12 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	97
» » 3 1/2 %		102	12
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	25	90
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	25	90
» » » Բ.	»	51	65
» » » Գ.	»	27	90
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	560	—
Օսմանիէ	»	456	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	112	75
Օսմ մաքսատուն	»	516	50
Օսմ Ռէժի	»	319	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1020	—
Իտալական Ռանթ	»	100	75
Սպանիական արտաքին	»	78	82
Թրանսվալ	»	156	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Դրամաղէշ	»	—	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888
Պարոնայք Սգոդ եւ Պոուն,
Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդին օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ:
Իմ կարծիքս է թէ այս համոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռիւ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն:
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով: Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները: Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐՏ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին:
Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թօմպազեան Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը:

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ՋՂԱՅԻՆ ԷՔ

ՆԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակըն ալ շուտով կը բժշկուի, եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ԲԻՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խելագարութիւնը, ձեռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարելիքը, սրտցաւը, մըղձաւանջը, կանանց սովորական անկանոնութիւնը, դժուարաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱԴ ՏԸ ԲԻՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

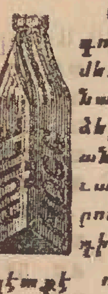

Ցայտնի է թէ մօրու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձըմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անօրինակ անհոտութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ գրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիէօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 Թիւ, Քասթիլիօն Բարիզ։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմպլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոև է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Փօնթարբէթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

11—26

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՑԱԿԻՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապ. կը ջնջէ ցաւերն, ցամքեցր, ներսիքնալները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։
Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ

A.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1893
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ռուսթէմեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին է ՕԼԻՍ ՆԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Նէնէ Համի Հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամազկեաշան դէմը

Ներ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մաքպուհճըլար, Ջազըլար խան, Թիւ 21 194

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահտաքալէ

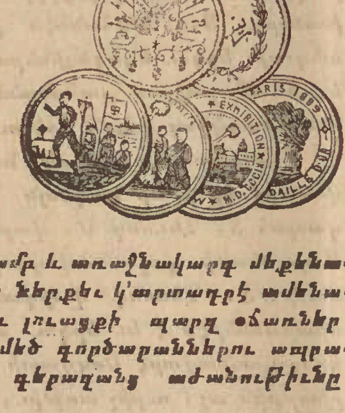

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։

Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուններըը, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Պ. Լազարիէս Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.— Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէւոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնիկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բռօվտուալ.

ՓՕԹԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբանտ։ Ներկայ օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Օրէնսդրական հրամանագրով պաշտօնեալ
1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան
հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Փոխվճարական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը չափաւոր փոքր վճարումներով.—(Միեւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն ցոցեցուելի, երկաթուղիի, թիւնքի ևն. արկածներու դէմ ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպիսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼՖ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը Ինայէթ խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ ոև է ընկերութենէ մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ պղտման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, ինքնասպանութեան և մի՛ չէւ իսկ պատերազմի առեն, Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետաձգելու ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը. յետամնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւունք կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ձ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՔՀԱՅԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վօյվօտա փողոց, Վիքթալիս խան
Ղալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՐՈՒՍ

Ամենէն կատարեալը, ամենէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամենէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը հետեւեալն է. { 190 Ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ Թղթակազմ հատորո
225 Ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՐՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնասի փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ երբ նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տոք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանիի գառեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մեկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամի հանութիւն։

Ե. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ ! !։

ՍԻՆԿԷՐ

ՅԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զատ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը չորս 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին ԲԷՐԱ, Նէօտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ Սինկէր խան, Թիւնէլի առջեւ. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 3 Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ Չարշը Պոյու։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբանձ), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՓՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։

Ընդհանուր ներկայացուցիչք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տօւրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իկօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբա օ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէբանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիտանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մօռնֆֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօրսնօլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպուած և Օտեսա ուղղեւորած է։

Էպրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Հօրածիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է, և ամսոյս 16ին հոս կը սպասուի։

Մուրիլլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Գշ.	2/15	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	3/16	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բօր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ.	4/17	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	4/17	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	5/18	Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԸ
Ապրիլ 14ին Մինկրէլի, Անատ. ծովեզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 15ին Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Ֆնտըքլըի վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիքեան	2500
Պօսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան հին տեղը

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Այերրօ	2181
Օրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կրիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ